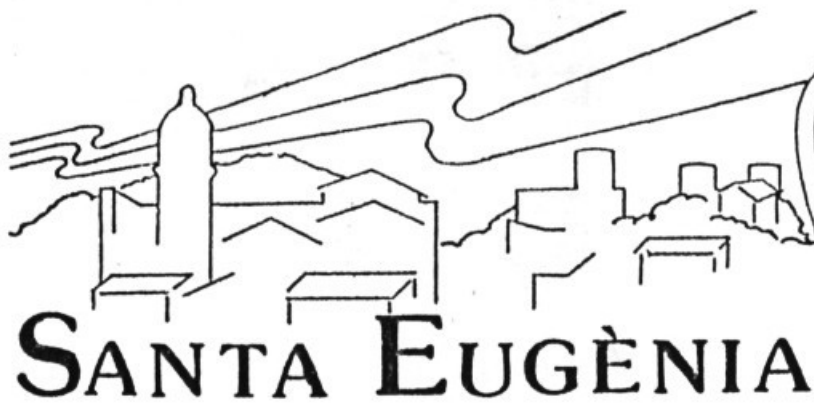

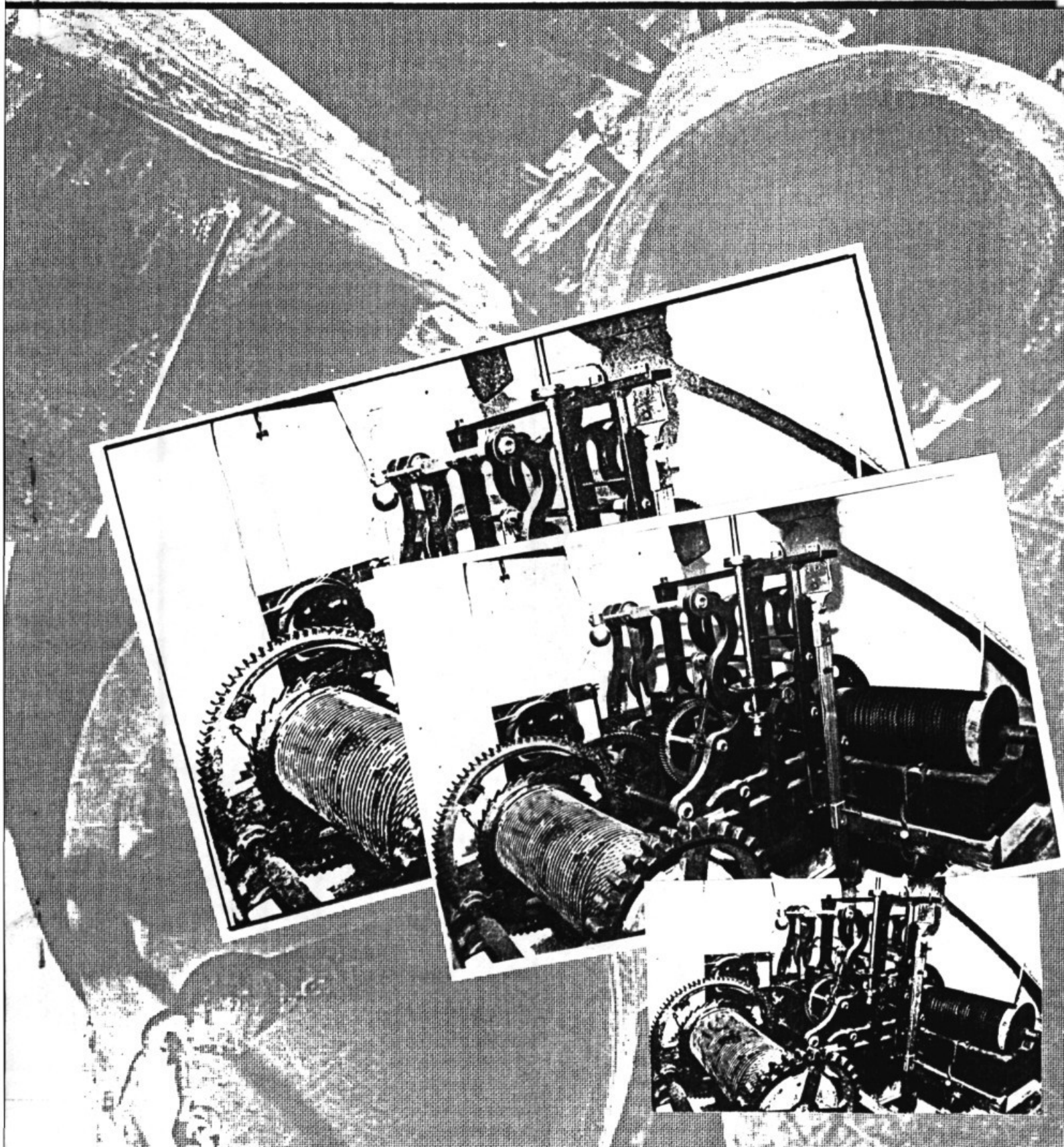
Revista
per a
la Divulgació
i la Cultura
2ª ÈPOCA

SANTA EUGÈNIA

Nº 27. 31 D'OCTUBRE DE 1.987. D.L.625/83

EDITORIAL

En blanc, no. Hagués estat tudar el paper publicar una plana en blanc. A vegades escriguent, no sabem si l'utilitzam bé, però deixar-la en blanc seria inútil; podria paréixer una protesta sense motiu. El fet de que en aquest moment no tenguem cap "carta", ni cap article d'opinió per posar a la "tribuna", potser no significa res, i aquest és el nostre desig, que no el nostre temor.

No seria just d'un temor fer-ne una teoria, sobretot si aquesta teoria injusta hagués de tenir un destinatari concret; i això no és així.

Escriure no és una cosa fàcil (no és per desanimar ningú); escriure expressant alguna opinió, és més difícil, sobretot si és personal i es preveu el rebuig general; i escriure exposant una opinió contrària a algún fet, tema, assumpte o circumstància, més difícil és encara. A vegades aquest escriure difícil, es torna fàcil, quan hi ha uns interessos que no s'exposen, si bé això no és el camí ordinari.

Ens agradaria molt que la gent escrigués, i ho agafàs com una activitat més, i volem animar la gent a participar freqüentment: la vida és molt ample, hi ha infinites coses sobre les que escriure, i és vertaderament refrescant veure com altres plomes que no son les habituals, s'arromanguen i es posen a la tasca.

Hi ha gent especial que se dedica a prometre reiteradament les seves col·laboracions i cartes, i inclús hi ha qui "amenaça" en enviar-te una carta, que mai no arriba (ja l'hauriem publicada). Sabem que el treball de la revista no és fàcil, ni bõ de fer encertar el gust de tots; però no és just tampoc haver de soportar les "amenaces de carta", ni les mossegades particulars i solapades d'algun potencial "redactor" de cartes, que ni tan sols sab llegir a son endret.

D'aquesta gent no n'esperam res més que deixin fer tranquil el personal o que mostrin cara, si ho volen fer; fer "feina" davall-davall, no dur enlloc, crea distàncies, i és "més vell que es pastar".

Hi havia gent que esperaven la democratització de la revista, la obertura a tota casta d'escrits: ara un pou les ha engolits, i la seva reticència és la mateixa. Abans la excusa per no escriure era la revista; ara l'hauran de cercar a una altra banda més sèria.

Escriviu, que molt costa.

	plana	
EDITORIAL	1	Han fet aquest número:
INDEX / CARTES	2	Nadal Trías Orell
INFORMACIO LOCAL	3-4	Maria Magdalena Perelló Bibiloni
ESGLÉSIA: Carta./ Impost religiós.	5-7	Catalina Parets Amengual
CERCADORS D'AIGUA	8-9	Pilar Bascuñana Bibiloni
MÚSICA	10	Mateu Crespí Perelló
DEMOGRAFIA	11	Gabriel Lladó Riutort
EL NOSTRE CAMPANAR (2ª part)	12-14	Xavier Bascuñana Coll
ENTREVISTA: Juan Horrach Roig	16-17	Toni Canyelles Vich
I LES DROGRES, QUE?	18	Xisco Casellas Fiol
ECOLOGIA	19-20	Jaume Riutort Crespí
PAGINA INFANTIL (Concurs)	21-22	Sebastiana Sastre Coll
PARES I FILLS	23	Maria Bibiloni Mulet
MINI-ENTREVISTES	24-25	Maria Eugènia Pou Mulet.
ELS NOSTRES POBLES	26	Fotografia: Mateu A. Cañellas Mariano
ESPORTS. Futbol	27-29	Colaboradors:
CUINA	31	Vinyet Rosés Carbonell
PERSONATGES	32	Miquel Coll Isern
CAMPNAYA "NO FUMAR" C.I.M.	33	Revista "Fent Carrerany".
PAGINES SANITARIES	34-35	"Dijous"
		"Mundo Negro"
		"Full Dominical".
		Revista
		"SANTA EUGENIA"
		Revista Local per la Difusió
		i la Cultura.
		Nº 27.D.L. 625/83
		Redac.i Adm.C/J.Ant.12.tel 62 02 60
		07142SANTA EUGENIA.
		Mallorca
		Impress i editat en multicòpia-fotocòpia
		a la Parròquia de SANTA EUGENIA
		"El escrits d'aquesta revista
		reflexen únicament l'opinió
		dels seus autors."

CARTES

(En ausència de les propietats dit "cartes", cedim aquest espai a un comunicat del C.D.F.SANTA EUGENIA, arribat a darrera hora)

EL CDF.STA.EUGENIA INFORMA A SUS DISTINGUIDOS SOCIOS QUE:

El pasado 26-I-87 este club recibio como adelanto y en concepto de subvención otorgada por la "COMUNITAT AUTONOMA"(Govern Balear) y por mediación del presidente DºGABRIEL CAÑELLAS FONS; la cantidad de 200.000 pts. para la colocación de cuatro focos eléctricos en el campo de futbol "ES POU NOU", a si mismo este club y a instancias del SR.Presidente de la "COMUNITAT AUTONOMA" hizo la pertinente solicitud al mismo estamento para conseguir el restante presupuestado que ascendia a 443.000 pts.

El día 28 de Octubre pasado se recibe en este club la notificación por parte del "GOVERN BALEAR" de la concesión de 300.000 Pts.restante del presupuesto presentado por el "CDF.STA.EUGENIA" para la colocación de los mencionados focos en "ES POU NOU".

Fdo.Jose Zapico Duran (Directivo)

ASA DE LA VILA

SESSIO EXTRAORDINARI PLE 4-agost-87

Vistes les circumstàncies de que ningú ha demanat l'adjudicació del Bar del Polideportiu Municipal, i vist l'interés de Jaume Rosselló i Mesquida, i les conversacions mantengudes pel batle amb ell, s'acorda:

1ª Adjudicar l'explotació del Bar del Poliesportiu Municipal a D.Jaume Rosselló i Mesquida, amb els drets i deures dimanants del Plec de Condicions.

2ª establir el pagament del Canon, per anualitats.

COMISSIO DE GOVERN 11-IX-87.

Es concedeix autorització a Jesús Alcolea per al suministre d'aigua del pou municipal cap a les finques 3/166-176, amb les despeses a càrreg dels interessats, sense cap altra preferència.

S'aprova un paquet de factures de juny-juliol-agost.

S'aproven 4 expedients d'obre, i n'és denegat 1.

Es aprovada la 2ª certificació de la 2ª fase de la construcció de la Piscina Municipal, per un

import de 3,049.499 i s'contracta Juan Guerra i Enginyer D.Martí Vila.

COMISSIO DE GOVERN 26-IX-87.

Un paquet de factures de setembre.

COMISSIO DE GOVERN 10-X-87.

S'autoritzen 7 permisos d'obres (destaquen dos permisos per vivendes aïllades dins Son Mascaró), i queden 2 damunt la taula per manca de dats.

S'aproven 5 expedients de plusvalies

S'aprova la compra de tambors y cornetes per a la futura banda de "idem".

Del 2 al 5 de novembre hauràn vengut a la Casa de la Vila un equip del catastro d'Urbana per solucionar i aclarir tots els problemes de contribució urbana. Meam! si d'una vegada queda tot arreglat; Si no hauràn de fer com a altres pobles: tornar el padró de contribució, i que en facin un de bõ, d'una vegada...

NOTICIARI

16 d'octubre:

El portal de la casa de la Vila pareixia el portal de l'Infern; tothom en sortia fent flamada per la dobberada que havia hagut de pagar a la contribució. Qualcú hagué de tornar a cercar més dobbers. El vespre a les 8 una furgoneta blindada se'n duia els dobbers. 10 minuts mes tard, el poble era més pobre...

21 d'octubre:

Les Verges. Algunes pandilles i xarangues, tocaren cançons, instruments, i menjaren bunyols. Falta sabre tota una col·lecció de cançons pròpies d'aquesta vetlada. En tenir-les les vos publicarem. Les mos han promeses...

18 d'octubre

A l'església se celebrà el DOMUND, amb una col·lecta de 37.485 rs.

25 d'octubre

Començaren a l'Església el Curs de Catequesis que enguany estudiarà l'Antic Testament.

N°s telef. importants:

a) Preniu nota: 51-67-27 és el nou n° de Ingenieria Urbana, l'empresa que cada darrer dilluns recull els objectes vells tiradors.

b) el 62-12-44, és el telèfon de l'Escola. No crideu en temps de classe, per a no molestar.

c) el 62-12-17 és el del Dispensari mèdic, quan hi ha la metgesa o l'ATS.

TANT EN BROMA COM EN SÈRIO. . .

Ban Municipal

De part del Senyor Alcalde se face saber:

D'aquí a un parell de dies el Govern de la Pàtria arribarà a un desacord amb els EE.UU. d'Amèrica sobre els avions F.16 que tenen a Madrid i a altres bandes i les se'n duran, que ja és hora. Aprofitaran l'avinentsa per també dur-se'n el "submarino" del puig, i si el troben massa lleuger, i posaran com lastre un parell de cotxes abandonats que hi ha a algunes parts de monicipalitat. Ja vos ho deia jo que les llevasseu.

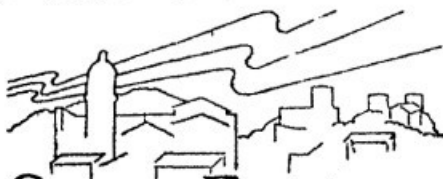
Hi ha una pandilla de "henes" gamberrets que disfruten, és de suposar amb el consentiment o el desconeixement dels seus papis. A una home que va fer neta gratuïtament tota l'escala de Lourdes, el "pagaren" amb una merda davant la cisterna de la cova de Lourdes. Atlots!!!...

Aquest estiu hi ha hagut queixes per l'olor insoporable de merda de porc dels veinats a dins el poble, de renou i música fins a "altas horas", i de fum de cremar herba i altres herbes dins el poble, amb el fum pels veinats; això darrer s'arreglà, "digamos", lo altre segueix igual. Feis les solls netes, caray!, posau la música més fluixa, lepe!...

Se comunica a tots els afectats per la nova via de circumvalació que es fa per a desviar el tràfic del nucli central de "Ses Coves", poden passar per la Vila a cobrar les indemnitzacions i rebre oferiments d'altres solars llunyans del "ruidazo" que aquesta nova autovia farà. Es calcula que de Ses Rotes an es camí de S'Ollería, es farà en 17 minuts, tan a peu com en cotxe.

La serietat d'aquest escrit no és discutible. S'autoritza a queixar-se: a) als americans que se'n hauran de dur el submarino i lastre, b) a l'home que va fer l'escala de Lourdes neta, c) els qui aguantaren olor, renou i fum, y d) als residents de Ses Coves que faci més de 20 anys que no haguin vengut al poble. Tots els altres mutis, i a fer bonda.

L'Alcalde
Fulano de tal...

SANTA EUGÈNIA

REVISTA LOCAL PER A LA DIVULGACIO I LA CULTURA

CARTA CRISTIANA Nº 27

Apreciats amics:

Imaginem que som a Jerusalem com a seguidors atents a les polèmiques que els contraris aixequen contra Jesús. Es la darrera qüestió proposada pels fariseus: "MESTRE, QUIN ES EL MANAMENT MÉS GRAN DE LA LLEI?"... Jesús respon reduint els molts i minuciosos preceptes i costums al manament essencial i primer: "ESTIMA EL SENYOR, EL TEU DEU, AMB TOT EL COR, AMB TOTA L'ANIMA, AMB TOT EL PENSAMENT..." Aquestes paraules del llibre del Deuteronomi les repetien cada dia tots els israelites piadosos... I afegeix: "EL SEGON ES MOLT SEMBLANT: ESTIMA ALS ALTRES COM A TU MATEIX".

Una vegada més, ara som convidats a reflexionar sobre lo que és el cor de la vida cristiana: estimar. La nostra pobresa espiritual necessita aquesta insistència.

Estimar no és una imposició o una norma freda, ni el fruit, només, d'uns bons sentiments.

Estimar, és l'exigència que comporta el saber-se immensament estimat per Déu. D'un cap a l'altre de l'Escriptura ressonen aquestes o semblants paraules: "VOSALTRES, diu el Senyor, SEREU EL MEU POBLE I JO SERE EL VOSTRE DEU", O: "COM M'HA ESTIMAT EL PARE, diu Jesús, PERSEVERAU EN

EL MEU AMOR". Sentir-se estimat per Déu és l'alegria i la força del creient que veu com ha de correspondre-li.

Estimar, és també, una necessitat del nostre esperit -certament a vegades bloquejada per les circumstàncies de la nostra vida-. Però, ¿no hem estat creats a imatge de Déu?

L'estimar neix espontàneament de la consciència neta i sensible que entén la solidaritat humana, i la misericòrdia mútua que ens hem de tenir tots els homes.

Estimar, per a un cristià, és fidelitat al camí del nostre Mestre, Jesús.

D'estimar, se n'apren fent-ho. I precisament la mesura real del nostre amor als altres és la mesura del nostre amor a Déu.

Hi ha una crida de Déu, per a cada un de nosaltres: Déu vos envia enmig de la vida. Vocació que neix del seu amor. I cada un hi ha de respondre amb tot l'amor d'un fill que vol treballar per a dur endavant l'obra del seu fill que vol treballar per a dur endavant l'obra del seu Pare, el Regne de Déu.

El món no'n vol sebre res d'aquest Pare, i tant sols entén lo que li diguem si ho deim amb el llenguatge de l'amor.

Nadal Trías Orell. Molt atentament:

OBRES PARROQUIALS

INFORMACIO ECONÒMICA

En relació al nostre deute ocasionat per les obres realitzades l'any 1986, i per les que ens presta el Bisbe la quantitat de 1.200.000 Ptas i ens donà a fons perdut 100.000 Ptas, el nostre deute actual és de 905.000 Ptas, per les que vaig demanar al Bisbe una altra ajuda complementari.

Aquesta ajuda que jo havia demanat el 13-7-87, me va esser comunicada el 2-10-87, i que consistirà en que l'Administració Diocesana, per cada part amortitzada per la parròquia, amortitzarà igualment una altra quantitat idèntica a càrrec de la mateixa Administració Diocesana; els interessos també les pagarà l'Admin.Dioc. fins a final de 1989.

Així, resumint, ens queda a pagar 402.500 Ptas, en lloc de les 905.000 Ptas que en dos anys crec que amb la col.laboració de tots, podem pagar aquest deute en aquests dos anys que venen. Corresponents a aquest darrer mig any tenim recollides 114.000 Ptas.

Des d'aquí agraïm al Bisbe, a l'Administració Diocesana, i al Consell Diocesà de Assumptes Econòmics, la consideració que han tenguda amb nosaltres de la Parròquia de Santa Eugènia.

Santa Eugènia, 20 d'octubre de 1.987

SANTA EUGÈNIA

REVISTA LOCAL PER A LA DIVULGACIO I LA CULTURA

EL MAL DIT "IMPOST RELIGIÓS"

Miquel Mulet Coll

1.- Perquè no és un "impost". Ningú haurà de pagar, ni deixar de pagar, un cèntim més. Fins ara l'Estat destinava per ajudar l'Església una petita part del seu pressupost general. Des d'ara, hi destinarà la mateixa quantitat, però no l'agafarà del caramull gros, sinó de l'impost a la renda de les persones físiques.

2.- Per això, a la declaració de la renda que farem referent a l'any que ve, contestarem (segurament amb una retxeta dins el requadre que anirà devora la pregunta) si volem ajudar l'Església. Si posam sí -si posam la retxa al requadre del sí- una part, d'uen que devers un duro per cada mil pessetes que paguem d'impost, anirà a l'Església. Si posam no, el mateix duro anirà a un fons del que disposarà el Govern per atendre les necessitats que consideri més convenient.

3.- ¿I si molts posen no? Una revista deia l'altra setmana -i ho copiaven quasi tots els diaris- que aquesta part de l'impost serà una misèria, que no bastarà per res.

Primer, a vegades hi ha "notícies" que no contenen cap fet, no són notícies, sinó l'expressió d'un desig, de la por o de les ganes de posar ronya.

De totes maneres, durant els tres primers anys, l'Estat afegiria la diferència fins arribar a la mateixa quantitat que abans posava al pressupost, si la cosa quedàs curta. I supòs que si el percentatge (del 0,5 o devers un duro per cada mil pessetes d'impost) només bastàs per la meitat, el que faria l'Estat seria en lloc d'un duro posar dos duros de percentatge. I si succeís al revés -que tot pot ésser en aquest món- que d'aquesta forma anàs a l'Església el doble d'abans, supòs que en lloc d'un duro de percentatge posaria dues pessetes i mitja.

4.- Voldria acabar, per avui, encetant una altra qüestió. Més bé, el bessó de la qüestió. Aquest no serà el sistema definitiu per a la finançació de l'Església. Només l'autofinançació pot ésser l'únic sistema definitiu. Aquesta passa d'ara, de l'assignació del pressupost (del caramull gros) a l'assignació tributària, pareix una bona passa, però només una passa.

El "DIA DE L'ESGLÉSIA DIOCESANA" va per aquest camí: crear consciència que l'autofinançació és necessària i és possible.

Prestecs i usura

El fet de manllevar doblers amb l'obligació de tornar-los amb interessos és una pràctica habitual de les entitats bancàries i s'anomena «emprèstit» o «préstec». També es diu concedir o rebre un «crèdit».

Cobrar uns interessos excessius, aprofitant-se de la urgent necessitat en què es troba el qui manlleua, això és la «usura».

Posada aquesta explicació de termes, vull fer una reflexió, ara que tot just acabam de celebrar el dia del DOMUND, sobre el deute exterior que cau sobre molts de països del Tercer Món.

Primera consideració. Segurament poca gent sap que fins fa dos-cents anys l'Església havia considerat immoral el fet de cobrar interessos per uns diners destinats al consum, però no per uns diners destinats a la producció. Es a dir, no es podien cobrar interessos a un pobre que manlleuava per menjar, però sí a un ric que manlleuava per enriquir-se més. Lògic.

Segona consideració. Possiblement quan els països del Tercer Món, ara endeutats, firmaren un contracte de préstec pensaven utilitzar els diners per posar en marxa una producció que els ajudàs a sortir de la seva misèria. Però després, les crisis econòmiques internacionals dels anys 70 (que al cap i a la fi beneficiaren els països rics), per la baixa dels preus de les primeres matèries i la puja de les manufacturades, han fet impossible pagar el deute i s'han augmentat les xifres per acumulació d'interessos.

Tercera consideració. Molts de països pobres, si ara volien pagar el deute que tenen, s'haurien de llevar el menjar de la boca. Per tant, encara que amb les lleis humanes aquests interessos són ben legals i justs, amb la consciència cristiana la qüestió ja no és tan clara. El Papa Joan Pau II durant el seu viatge als Estats Units d'Amèrica ha dit referint-se al deute extern dels països pobres que «l'aplicació rigorosa de la llei a vegades pot convertir-se en la major injustícia».

Potser l'Església hauria de recuperar la seva antiga tradició de considerar com a usura els interessos produïts pels préstecs que es necessiten per a poder sobreviure.

SEBASTIA SALOM

El XIII Congrés d'Història de la Corona d'Aragó

Gabriel Janer Manila

Entre el 27 de setembre i el 2 d'octubre s'ha celebrat a Mallorca el XIII Congrés d'Història de la Corona d'Aragó amb tres temes de fons entorn dels quals han girat les tretze ponències previstes i les cent divuit comunicacions presentades. El regne privatiu de Mallorca i la Mediterrània (1230-1349), 1287: La incorporació de Menorca, i La Corona d'Aragó i l'Atlàntic. Especialistes en història del Mediterrani vinguts d'arreu d'Europa i d'Amèrica han assistit als actes del Congrés, han aportat els resultats de les seves investigacions i han pres part en els debats.

La trajectòria d'aquests congressos, d'ençà del 1908 en què se celebrà el primer a Barcelona amb el propòsit d'estudiar la figura de Jaume I, el rei conqueridor, i la societat del seu temps, ha significat la consolidació dels estudis històrics sobre la realitat social i política de l'antiga Corona Catalano-aragonesa, mentre estimulaven la recerca i afavorien el coneixement d'una història silenciada.

Fins dotze anys després d'aquell primer Congrés no se celebrà el segon, a la ciutat d'Osca. Es podria afirmar que va ser un dels punts culminants quant a la consolidació, en celebrar-se per primera vegada a Mallorca, l'any 1955. En aquell IV Congrés hi assistiren els grans mestres de l'època: els professors Baillori, Lacarra, Boscolo, Vicens Vives, Reglà, Hillgarth, Burns, Heers, Peyronet, Durlat, Soldevila, Rubió, Santamaria, que enguany ha tingut al seu càrrec la ponència inaugural, etc. Llavors el debat va centrar-se especialment en l'època d'Alfons el Magnànim i s'hi varen inscriure més de 250 congressistes.

Ara, en retornar a l'Illa, el Congrés troba una terra molt canviada en relació amb la de fa trenta-dos anys, tant en l'aspecte econòmic com socio-cultural. I també, dues institucions llavors inexistents: la Universitat de les Illes Balears i l'Institut d'Estudis Balears, que n'ha assumit les funcions organitzatives.

SANTA EUGÈNIA

REVISTA LOCAL PER A LA DIVULGACIÓ I LA CULTURA

CURS DE CATEQUESIS 87-88

Santa Eugènia.

VINE CADA DIUMENGE A LA CATEQUESIS

NIN, NINA, VINE... VINE...

SANTA EUGÈNIA

REVISTA LOCAL PER A LA DIFUSIÓ I LA CULTURA

Els Cercadors d'Aigua

Degut a les nostres condicions climatològiques i el fet insular, que no permet que hi hagi rius a Mallorca, quan volem aigua no queda més remei que fer un pou o treure-la. No hi ha aigües superficials; hem de pegar a les subterrànies, no ens queda altre remei.

A l'hora de fer un pou hem de recórrer a qualcú que ens digui on hem der el clot i posar-nos a picar. Unes vegades es troba aigua i altres s'agafa un "gat d'aigua". Això vol dir que s'ha picat per no res.

Actualment hi ha dos sistemes de captació d'acuífers: un és el científic, basat en els estudis geològics i hidrogeològics, que cada vegada s'empra més però que, per desgràcia a la nostra zona son desconeguts i practicament no s'empra. L'altre sistema és el denominat de mètodes de "Radiostèsics" que son els anomenats SAURIS o cercadors d'aigua.

Saurí. Gravats del segle XVII.

Als saurís se'ls pot definir com a persones que tenen l'art de trobar amb l'ajuda d'una verga o un pèndol, allò que està ocult les facultats normals de l'home però d'existència real.

La figura del saurí és coneguda des del principi de la humanitat. Antigament era una ciència oficial, com podria ésser l'alquímia. Ha tengut èpoques de gran esplendor, impulsat per religiosos com els jesuïtes (hi ha molts de cercadors d'aigua que son religiosos) que han intentat trobar-hi una base científica sense haver-ho aconseguit.

Avui en dia no es consideren mètodes científics els emprats pels saurís. Manco científics son encara els practicants de la "Teleradiestèsia" que troben l'aigua damunt un plànol sense necessitat d'anar al terreny.

Els instruments més emprats pels saurís son la verga i el pèndol. Altres utensilis també emprats son ossos de pollastre, rellotges, varilles, etc., inclús n'hi ha que detecten variacions al seu cos, noten palpitations, marejos, mal de cap, etc.

El fenòmens que diuen detectar els cercadors d'aigua son:

- Magnetisme.
- Radiacions.
- Corrents elèctriques.
- Instint d'aigua.
- Manifestacions de tipus parapsicològic.

Segons l'opinió més extesa entre els científics, els saurís o cercadors d'aigua es poden classificar en tres categories:

1.- Els qui per la gran implantació que tenen entre la població s'aprofiten de la ignorància del client i s'atribueixen poders que no tenen.

2.- Els que aprofiten el coneixement de la zona o comarca amb les característiques i distribució dels pous que ja hi ha. Son homes que dins un terreny poden endevinar, però en una comarca que no coneixen poden ésser perillosos pel qui ha de pagar el pou.

3.- Finalment n'hi ha uns altres, pocs, que està comprovat que tenen uns poders de captació de petites variacions del camp magnètic, però això no vol dir que siguin capaços de captar on hi ha aigua.

Es una crença general entre els surfs que l'aigua subterrània circula per venes, cosa que poques vegades és veritat, ja que la cosa més normal és que circuli a través de porus o fissures.

Les raons per les que encara persisteixi l'activitat dels cercadors d'aigua son dues. La primera és que son barats i la segona és pel prestigi que tenen i que sempre ha estat així i ademés no es coneix altra manera que aquesta entre el poble.

El fer un estudi geològic a l'hora de fer un pou pot representar del 7 al 15% del total del projecte, però

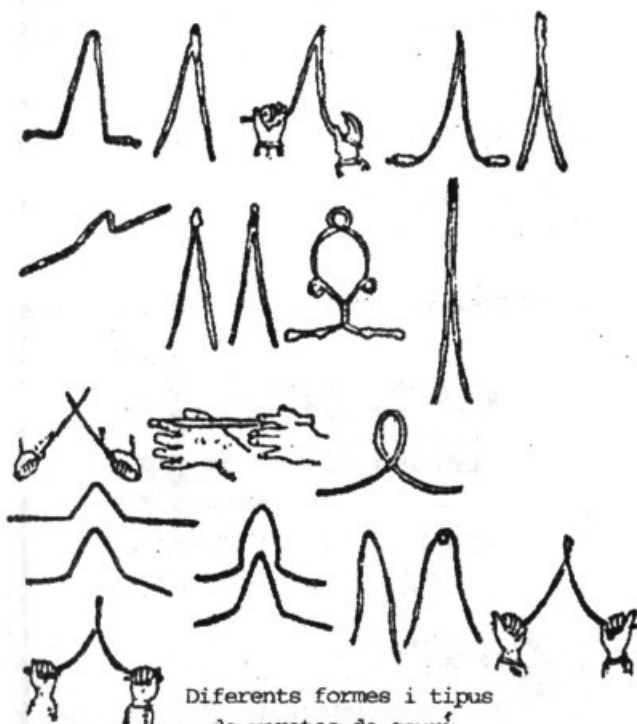
que fa practicament nul el factor de risc i elimina els errors més freqüents que encareixen el cost de la captació com poden esser:

- Perforar més metres dels necessaris.
- Perforar més diàmetre del necessari.
- Provocar connexions amb altres pous.
- Fer més pous dels necessaris per tenir el cabdal que volem.

Per acabar diré que crec un poc arriscat fiar-se d'una sola persona a l'hora de fer una inversió tan costosa com és fer un pou.

BERNAT RIBAS MOLINAS

(de la revista "FENT CARRERANY" de Maria de la Salut.)

Diferents formes i tipus de varetes de sauri.

Pèndol buit a omplir pel sauri, amb l'element a prospectar.

"CA 'N FIDEU"
(COMESTIBLES "MARGARITA")

UNA BOTIGA AL SEU SERVEI
UN SORTEIG CADA DIVENDRES

TEL. 62 05 92

SANTA EUGENIA: MALLORCA.

SANTA EUGÈNIA

REVISTA LOCAL PER A LA DIVULGACIÓ I LA CULTURA

TOCATA i FUGA ...

Visió General de la Història de la Música

En aquest número vos vull presentar una nova secció que crec que hi feia falta, la música, que moltes vegades hem deixat oblidada; sí, tots tenim una petita idea de lo que és la música, tots hem sentit qualque vegada el nom de compositors tan importants com són Beethoven, Chopin, Mozart... però, ens hem posat a pensar alguna vegada que aquests importants personatges han viscut a un lloc i a una època determinats? què és lo que expressa la seva música? La música, com totes les demés arts, va íntimament lligada amb els successos polítics, econòmics i socials. A través d'aquesta secció intentarem acostar una part de la història de la música a ca vostra. Esperam que vos agradi i que, poc a poc, sapiguem un poquet més de música. Començarem fent una explicació molt breu de la influència de la música en la història.

La música ha estat enormement valorada per totes les cultures i per tots els pobles. A partir dels homes prehistòrics, passant per la gran cultura grega, Pitàgoras, filòsof, músic, matemàtic... va crear tota una cosmologia partint d'aquest art. Hi havia una creència de que la música tenia origen diví, tots hem sentit parlar del déu de la música, Orfeu, que dia i nit tocava una música celestial amb la seva lira (espècie d'arpa petita). Importants filòsofs grecs endemés de Pitàgoras, també exaltaren la importància de la música, entre ells Platon.

Els romans hereden les aficions musicals dels grecs. Durant l'època romana la música és considerada com una ciència i formava part del Quadri-vium (conjunt dels quatre sabers més importants).

El Renaixement és l'època dels grans mecenes, els reis encarregaven obres als músics, els Reis Catòlics, Carles V i Felip II a Espanya, fins i tot els Papes.

L'època Barroca va esser una època de molta creativitat musical, les monarquies absolutistes que imperaven a tota Europa, així com l'Església, tant catòlica com protestant, demanden gran quantitat d'obres musicals. Fins a la Revolució Francesa la música

havia estat patrimoni exclusiu de la gent noble, de la gent de cort, dels prínceps i savis. Però, a partir de la Revolució Francesa la classe mitja i la burgesia varen començar a interessar-se per la música, que com he dit abans havia estat un art més o manco, unit a l'aristocràcia i a la religió. Aquesta situació té el moment de màxim esplendor en el Romanticisme.

Durant el Romanticisme la música es converteix en l'art per excelència.

En els nostres dies la música és una de les arts més importants i més divulgades. La ràdio i la televisió fan ús constantment de la música. Inclús a les altres arts té una gran importància; el teatre, el cinema... han de recurrir quasi necessàriament a la música.

Fins aquí el breu recorregut per la història de la música. Esper que vos hagi agradat, i que el tema del pròxim número sigui, així mateix, del vostre gust.

M^aMagdalena Perelló

**ÒPTICA
CIUTAT**

**òptic, optometrista,
lents, de contacte**

Carrer Manacor, 63 - DALMA - Tel. 46 37 77

FONER

**MINYO
INFANT
ESPORT**

CARNET JOVE

Plaça dels Hostals, 13 i 15

Tel. 62 00 48

SANTA MARIA DEL CAMÍ

**GRAN ASSORTIT DE
ROBA PER A GENT GRAN**

DEMOGRAFIA

BAPTISMES: 0

MATRIMONIS: 10-setembre-1987: Toni—
Angel Guàrdia Mulet amb Francisca
Crespí Perelló.

DEFUNCIONS:

19-IX-87: Antònia Capó Horrach (69
anys)

27-X-87: Eusebio Barrios Martínez
(62 anys)

9-X-87: Maria Miralles Rigo (86 anys).

A qualsevol punt de les Balears, on vostè es trobi, sempre tindrà a dues passes una de les oficines de la Caixa de Balears "Sa Nostra", que formen la més ampla xarxa d'oficines al seu servei, i on hi podrà utilitzar, amb els més avançats sistemes tècnics, qualsevol dels múltiples serveis que la nostra Entitat li ofereix, perquè "Sa Nostra" és la Caixa de Balears.

SERVEIS DE "SA NOSTRA"

- Comptes corrents
- Llibretes d'estalvis
- Estalvi infantil
- Estalvi del pensionista
- Imposicions a termini fixat.
- Transferències
- Domiciliació de pagaments (contribucions i tributs)
- Pagament de nòmines
- Pagament de pensions
- Xecs gasolina auto-6.000
- Tot tipus de préstecs i entre ells:
- Préstecs de regulació especial
- Préstecs Pime subvencionats pel Govern Balear
- Crèdits agrícoles
- Crèdits compra
- Compra i venda de valors
- Assessorament en inversions
- Xecs de viatge
- Canvi de divisa
- Calxes de lloguer
- Targeta 6.000
- Auto-Calxa. (Aragó i Luca de Tena cantonada Aragó)
- Descompte de Lletres
- Lletres al cobrament.

TARGETA "SA NOSTRA"

Deixi de banda l'horari d'oficina. Disposi dels seus doblers quan ho desitgi.
Gràcies a la Targeta "Sa Nostra," pot disposar, ingressar i estar al corrent de les seves operacions demanant el saldo de la seva llibreta o l'extracte del seu compte corrent.

**SERVEIXI'S
AUTOMÀTICAMENT**

**CAIXA DE BALEARS
"SA NOSTRA"**

SANTA EUGÈNIA

REVISTA LOCAL PER A LA DIVULGACIO I LA CULTURA

2ª PART

EL NOSTRE CAMPANAR

ASSOCIACIÓ PREMSA FORANA
DE MALLORCA

SANTA EUGÈNIA

GOVERN BALEAR

Conselleria d'Educació i Cultura

Tal vegada una de les coses més esveltes del nostre campanar de torre quadrada, sia la senzillesa de línies, i les proporcions amb la resta de l'edifici sagrat. Per ventura a partir del "balcó" de ferro és segueix una línia més carregada que no és de pedres vistes com la resta, i per la necessitat d'obrir finestrels per on sortir el sò de les campanes que, -contràriament a la norma d'estar a l'altura dels finestrels, estan situades dins la cúpula superior. Això que en principi podria semblar un error, sens dubte és un detall realitzat amb tota intenció: En estar l'església situada en una de les parts altes del poble, el sò de les campanes és reforçat per la "campana" interior de la cúpula, per a què es puguin sentir més bé a la part baixa del poble.

Un altre detall, el rellotge que també mira al NE, i que sens dubte és posterior a l'etat del campanar, i és d'esquema típic de rellotge que toca les hores (repetides) i una bataiada a les mitges. És de xassis simètric, toca amb la campana major, i la seva cara és quadrada amb números aràbics, amb enllumenat modern per transparència els vespres.

Com a complement del publicat anteriorment a aquesta segona part farem un repàs al tocar de les campanes actualment ja no es fan o es fan diferents.

TOCAR DE MORT: Quan moria algú, es tocaven ventant les tres campanes en tres "tretts" o tocades; si era un home, i en dos tretts si era una dona (actualment es toca un sol tret a les 12, tant si és home com dona).

TOCAR D'AUBAT: (Un "aubat" o albat era un infant batiat, però que encara no havia fet la primera Comunió). Es tocava a les tres de l'horabaixa dos tretts o tocades amb la campana segona.

TOCAR EL DIA DELS MORTS: Des del vespre del dia de Tots Sants cada quart o mitja hora, es tocaven ventant les tres campanes, tota la nit, fins l'endemà a l'hora de tocar la primera de les tres Misses que en tal dia es celebren.

TOCAR EL COMBREGAR: Quan es duia la Comunió a algú malalt greu, es tocaven tres tretts o tocades amb la campana petita o tercera.

TOCAR L'EXTREMAUNCIO: Si es tractava tant sols de dur l'Extremaunció al malalt es tocaven tan sols sis campanades, -de dues en dues- amb la campana grossa o 1ª.

TOCAR LES AVEMARIES: Sens dubte és la tocada més anyorada de totes les que no es fan.

A la sortida del sol, en bon punt de les 12 del migdia, i al pondrer-se al sol, hi havia la costum de resar tres Avemaries, i treurer-se es capell els homes (sobre tot al migdia). Es tocaven nou campanades (de tres en tres) amb la campana grossa. Segurament que la tocada que va perdurar més va ser la del mig dia.

TOCAR "L'ORACIO": Aquesta tocada amb bataiades lentes de la campana

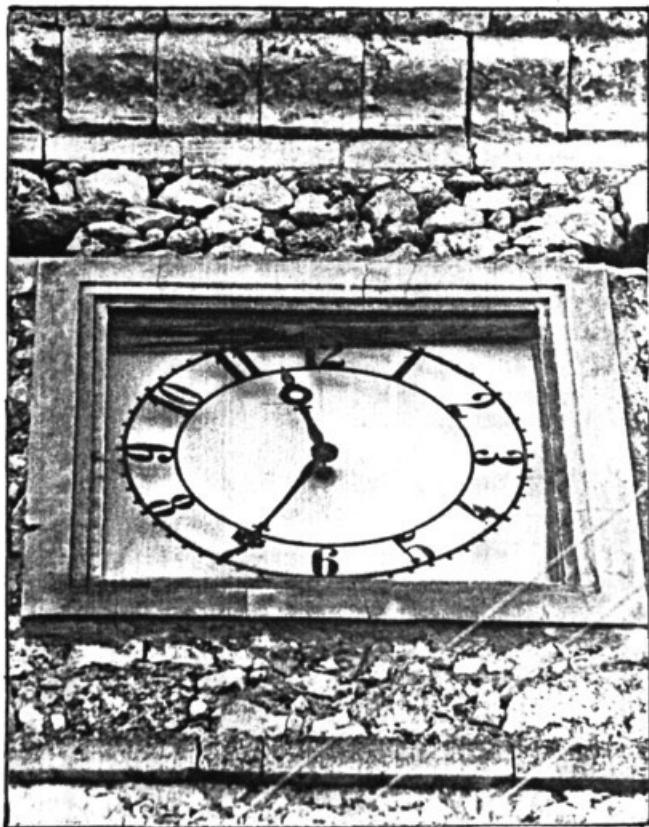

SANTA EUGÈNIA

REVISTA LOCAL PER A LA DIVULGACIÓ I LA CULTURA

major cada vespre, significava el fi d'activitats del dia, i era un punt de referència per a la gent retirar-se a caseva, i es tocava quan acabava la darrera funció religiosa del vespre.

"Cara" del rellotge.

TOCAR "EL CREC EN UN DEU": Cada divendres a les tres de l'horabaixa (hora de la mort de Jesús) es tocaven 33 bataiades (etat de Jesús) mentre la gent al sentir-les resava un Crec en un Déu.

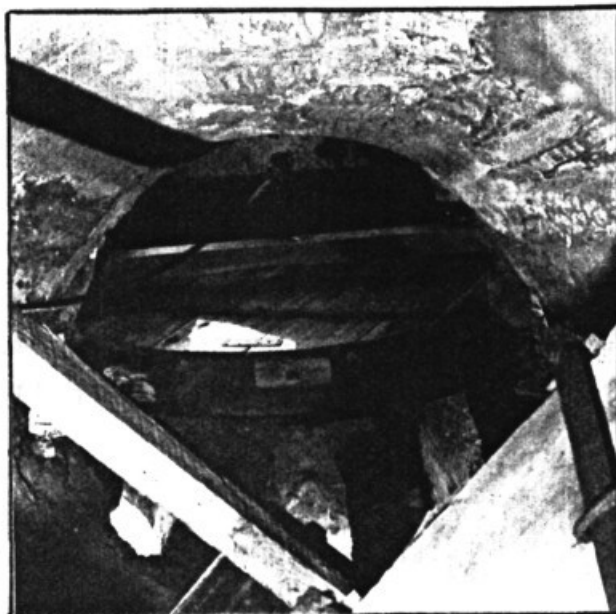
TOCAR "SANTOS": Els diumenges i festes en el moment "d'alçar Déu" a l'Ofici, es tocaven tres bataiades molt espaioses amb la campana major, i servien per a que la gent que no era a Missa pogués saber en quin moment es trobaven i fer alguna pregària. Es deia tocar "Santos" perquè això succeïa immediatament després del rés o cant del "Sanctus".

TOCAR "LES MATRAQUES": Les matraques son un artilugi de fusta que està a l'interior del cap d'amunt del campanar, que fent-li donar voltes, produeix un renou seguit de cops de fusta. El seu fi era senzillament substituir els tocs de les campanes els Dijous, Divendres Sant i Dissabte Sant (fins al Glòria). També hi havia unes matraques petites (que es diuen massoles, i es toquen amb una mà,

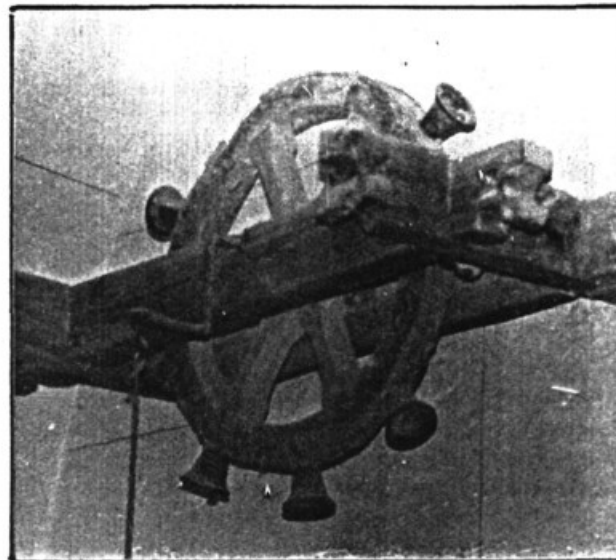
i també era per a substituir la campaneta del "santos". El Dijous Sant després de l'Ofici s'aturava el mecanisme del rellotge de tocar les hores amb la campana major. El rellotge marxava, però en silenci: aquest silenci era degut a celebrar la "mort" del Bon Jesús.

TOCAR "LA DOCTRINA": La Doctrina (actual catequesis), es feia a les tres de l'horabaixa del diumenge, i es tocaven bataiades seguides amb la campana grossa mitja hora abans.

TOCAR "S'ENCIERRO": El tercer dia de les "Quaranta Hores" (que es celebraven varies vegades a l'any), i durant la processó que es feia amb el Santíssim per dins el temple, es tocava ventant la campana major, tal com encara es fa a la Processó del dia del Corpus.

"Matraques", dalt del campanar.

"Corona" de campanetes dalt del Cor.

TOCAR LA "MISSA": Els dies fainers (el matí) es tocava tant sols una vegada $\frac{1}{2}$ hora abans una tira llarga de campanades amb la campana grossa.

L'Ofici dels diumenges i festes $\frac{1}{2}$ hora abans es tocava el primer ventant la campana grossa, i un quart més tard es repetia la tocada, i cins minuts abans es tocaven ventant les tres campanes. Si era un dia de Festa, a més, es repicava abans o després de tocar el primer tret.

TOCAR "VESPRES" o "COMPLETES": Ja hi ha poca gent que recordi quan es cantaven "Vespres" el diumenge horabaixa, o a les festes, però al manco sí recorda més gent les Completes del vespre abans de Sant Antoni o el dia abans de la Festa Patronal que, com a darrera funció es cantaven Completes; era com qui tocar Missa Solemne.

TOCAR EL ROSARI: (El vespre no hi havia Missa). Alguna gent es reunia per a resar junts el Rosari. La campana petita avisava mitja hora abans; igualment quan hi havia passos a l'horabaixa o el vespre.

PORTADA: Maquinària del rellotge del campanar

TOCAR DE "GLÒRIA": És una forma de repicar molt ràpida i entusiasmada que es feia i es fa quan s'entonava el "Glòria" el Dissabte Sant; més recentment s'hi afegí el tocar així al Glòria de les Matines. Tant una vegada com l'altra s'hi afegien una corona de campanetes que estan dalt del cor, i que es toquen fent voltar amb una corda. També es tocaven i toquen totes les campanetes disponibles a l'interior de l'Església.

TOCAR "ES CARNAVAL AMB SA COREMA": El darrer dels "darrers dies", o sigui el darrer dimarts de Carnaval a les 12 del vespre es tocava ventant la campana grossa. Això indicava la fi del Carnaval.

Sens dubte de que hem oblidat encara alguna tocada de campanes, però l'afegirem en saber-ne més. Amb tantes de toades és bò de fer imaginar que les campanes tocaven moltes de vegades cada dia, i que la vida del poble estava regulada per una mentalitat religiosa que estava retgida pel toc de les campanes. ■

Nadal Trias Orell.

HUMOR GRIS

SOLDADO DE INFANTERIA

Antoni Ballester

NO HAY A SU DURO PIE, RISCO VEDADO.
SUEÑO NO HA MENESTER; QUEJAS NO QUIERE
DONDE LE LLEVAN VA, JAMÁS CANSADO.
NI EL BIEN LE ASOMBRA, NI EL DESDÉN
LE HIERE, SUMISO, VALEROSO, RESIGNADO,
OBEDECE, PELEA, TRIUNFA Y MUERE.

Vaja exemple d'home, ...o caldria dir, més bé, exemple de màquina.

Segons aquesta al·legoria (aquesta en particular, destinada al soldat d'Infanteria, però que pot ésser qualificada com a vàlida pels altres exèrcits), aquest és el model d'home que ens ha de defensar...

Un home que pot ésser invasor, que pot ocupar, destruir territoris, al seu gust i goig.

Que no vol queixes, tot el que ell diu és veritat, ell té raó.

Ell obeeix, va allà on li diuen, sense remugar, és un número, no pensa.

Un home valeros, faltaria més, ell és un "home", duu els calçons i... les botes.

Resignat, perquè té raó sempre el superior, encara que en l'ordre li vagi la vida.

L'ordre el duu a creure, a lluitar, a triomfar, a vegades un triomf de mort...

Llavors vénen els homenatges pòstums, les medalles "al mérito"... i tot això per a defensar, què?

Ens diran, per a defensar la pàtria. I jo em deman, però quina pàtria? ... La del "mapa", la de la "indisolubilidad", la dels interessos dels grans "pares i mares", representants, defensors, de la pàtria... En lloc de la vertadera, de la que vivim, la dels 8.000.000 de pobres, la que no menja, la que no té casa, està en atur, no és important.

Mentre la realitat és que un 51% de soldats pensa que la "mili" és dolenta pels joves i un 58% que a la "mili" sols aprenen a fer el "gandul" (segons enquesta de l'Institut ECO per a la revista CAMBIO 16, nº 729, del 18 de novembre de 1985). □

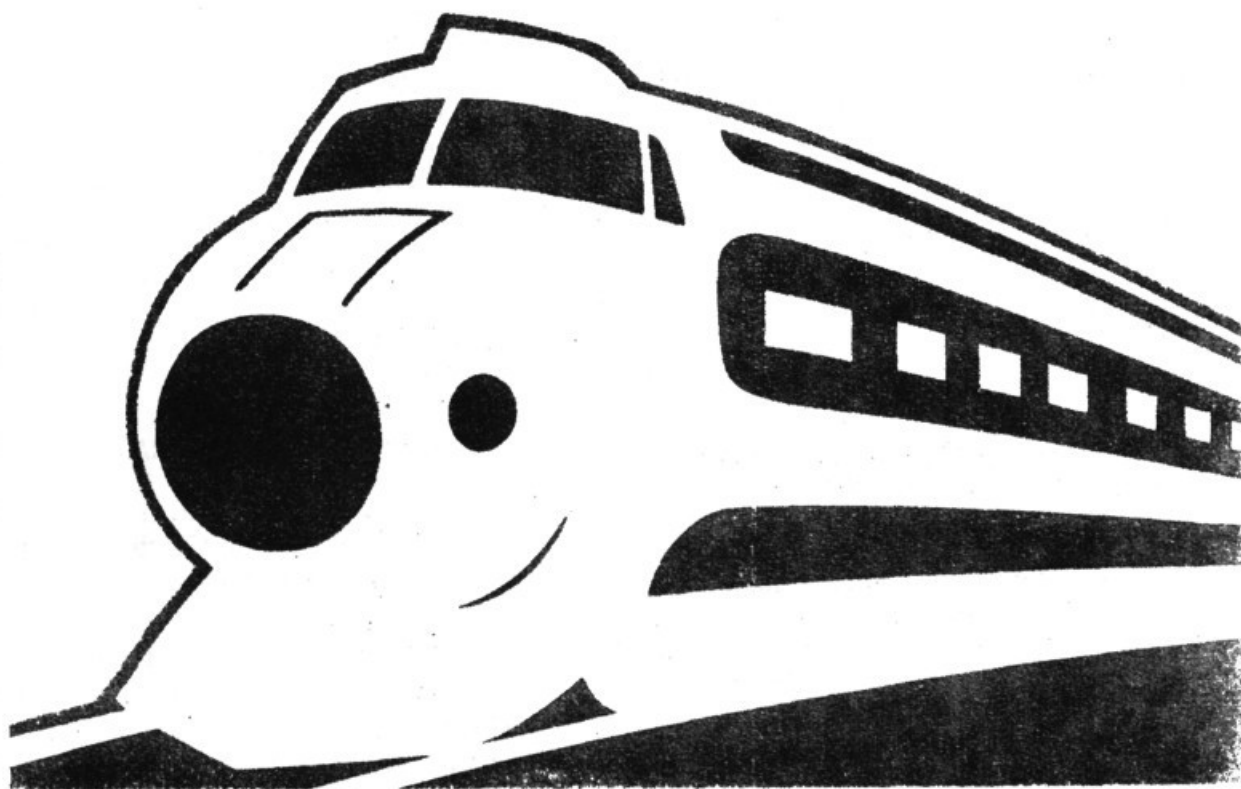
SANTA EUGÈNIA

REVISTA LOCAL PER A LA DIFUSIÓ I LA CULTURA

SANTA EUGÈNIA

S'ESTACIO

PUB AMB VIDEO STEREO, COMPACT DISC, ETC.

SANTA EUGÈNIA

SANTA EUGÈNIA

REVISTA LOCAL PER A LA DIVULGACIO I LA CULTURA

A M B

JUAN HORRACH ROIG

ES UN ATLOT QUE ESTA A PUNT DE GUANYAR EL CAMPIONAT
DE BALEARS DE MOTO EN LA CATEGORIA "F" (vespa)

QUAN VA COMENÇAR LA TEVA AFICIÓ PER
LES CARRERES DE MOTO?

Abans de treure-me el carnet ja hi tenia molta afició; m'agradaven molt les motos. Primer no pensava en córrer però després em varen començar a agradar les carreres i vaig decidir participar-hi.

COM HO VARES FER PER PODER PARTICIPAR
A LES CARRERES?

Vaig anar al Motoclub Mediamilla on em vaig treure la llicència i tots els altres papers. Treure la llicència per córrer és com obtenir el permís de caça. Però aquest permís només serveix per córrer dins Balears

TENS CAP TIPUS D'AJUDA O TE PATRO-
CINA QUALCÚ?

Ajuda econòmica no en tenc, però me deixen coses com per exemple el "mono", m'ajuden a preparar sa moto. Faig propaganda de les persones que m'ajuden. Tots els "gastos" de la moto els he de pagar jo, perquè no tenc cap ajuda econòmica per cubrir-los.

PERQUÈ VARES TRIAR LA MOTO I NO EL
COTXE?

Sempre m'han agradat molt més les motos que no els cotxes. Anar en moto sempre ha estat molt millor que anar en cotxe. Anar en moto me dona una altra sensació. Si pogués jo canviaria es cotxe per una bona moto.

QUINA SENSACIÓ TENS QUAN CORRS I
QUÈ PENSES EN AQUELL MOMENT?

Arribar lo més aviat possible a sa "meta". Només estàs nerviós abans de partir, però quan el semàfor es posa vert, ja està, al menys jo estic tranquil. Quan conduesc estic segur de jo mateix.

HAS CAIGUT QUALQUE VEGADA?

Si, moltes, però no m'he fet mal perquè han estat caigudes tontes. En els circuits no he caigut cap pic.

ELS ACCIDENTS NO TE FAN POR?

No, quan corrs no penses amb els accidents, a més és molt més segur

córrer a un circuit, que agafar la moto i anr per carretera. En el circuit la carretera és tota teva, hi ha ambulàncies per tot, metges, i si caus tot d'una estàs atès.

QUIN EFECTE FA EN TU LA VELOCITAT?

La velocitat per jo és com una droga, llàstima que la meva moto no corri més. No me fa por córrer, jo de velocitat n'hi donaria fins que no n'hi hagués.

A QUANTES CARRERES HAS PARTICIPAT?

De moment a dues, la primera va esser "la pujada al Puig Major", i l'altre "el segon tramo cronometat de Son Roc (Porreres). En el Puig Major va esser una carrera de 4 Km. i a Porreres només era 1 Km. (1.000 m) però vegades.

QUANTS DE PREMITS HAS GUANYAT?

He guanyat dos premits, és a dir, he guanyat les dues carreres on he participat.

PENSES PARTICIPAR A QUALQUE CARRERA
AVIAT? QUINA?

Sí, el diumenge dia 1 de novembre a Llubí, a una carretera "circuit Sa Verdura", d'uns 4 Km. i 100 m. perquè són tramos cronometrats ja que no és un circuit de donar voltes. Els pilots van sortint d'un a un i el qui fa millor temps guanya.

PER CORRER A NIVELL NACIONAL QUÈ
HAS DE FER?

Per córrer a circuits nacionals h'he de treure una altra llicència, i son bastant caretes.

T'ENTRENES PER ANAR A LES CARRERES?

Sí, vaig un parell de dies abans per coneixer el circuit.

T'AGRADARIA ARRIBAR MÉS AMUNT O NOMES
CORRS PER HOBBÍ?

Corr perquè m'agrada, i m'agradaria arribar més amunt, clar està que és molt difícil arribar a esser campió d'Espanya, perquè hi ha gent molt bona a nivell nacional.

ASPIRES A SER CAMPIÓ D'ESPANYA, O NO ASPIRES A TANT?

No, des luego que no. M'agradaria molt si pogués esser, però és molt difícil. Encara que trobàs un patrocinador, anar a córrer a fora significa deixar moltes de coses, per exemple la feina, perquè t'has de dedicar exclusivament a les motos i has de esser molt bò.

PENSES SEGUIR EN LA MATEIXA CILINDRADA (VESPA) O CANVIARÀS?

No, canviaré l'any que vé, lo més segur. Intentaré canviar de moto i córrer el campionat de Balears de 75 series.

HI HA MOLTS DE CIRCUITS A MALLORCA? ESTAN EN BON ESTAT?

No, no n'hi ha cap, bé sí un a Can Picafort, però es de cars, lo que hi deixen anar motos. Per fer circuits empleen carreteres com es Puig Major, però no son gens segures.

TU TROBES QUE SES CARRERES DE MOTOS ESTAN BEN PATROCINADES?

No, és que tot és més política que res; i això de les carreres aquí a Mallorca està molt malament.

HI HA MOLTS D'AFICCIONATS A LES CARRETES DE MOTOS A MALLORCA?

Sí, afició n'hi ha, lo que no hi ha és molta de participació.

LA TEVA FAMILIA ESTA D'ACORD EN QUE TU CORRIS O TROBEN QUE T'ARRISQUES MASSA?

No, No; me tracten de loco, no hi estan d'acord, però és normal perquè és molt arriscat, però a mi m'agrada córrer.

QUINES MESURES DE PROTECCIO TENS?

Uns guants, un "mono" de pell, botes i casco, són els elements que t'obliguen a dur per poder participar.

QUINES SON LES TEVES AFICIONS, A MÉS DE CÓRRER?

Tot l'esport del motor m'agrada molt.

SOU MOLTS ELS PARTICIPANTS DE LA TEVA CILINDRADA A LES CARRERES?

No, n'hi ha pocs que corrin en la vespa; en el Puig Major vaig ésser l'únic; a Porreres ja varen ésser més.

QUINS SON ELS TEUS IDOLS?

Sí, m'agraden sobretot els espanyols perquè son fenomenals. M'agrada en Jorge Martinez Aspar, que és campió del món de l'any passat i d'enguany, N'Herreros, En Sito Pons, N'Angel Nieto que ha estat 13 vegades campió del món.

SOLS TENIR AFICCIO TAUJANA?

Sí, sol venir bastanta gent, és més agradable saber que hi ha gent taujana, que te mira i t'anima. Te fa més il.lusió córrer.

PREGUNTES CURTETES

QUE NOMS?

Juan Horrach Roig

QUANS D'ANYS TENS?

20

QUE MIDEIXES?

1'81 mts.

SI A UNA CARRERA ET DONASSI EL Nº 13 L'AGAFARIES?

Sí, no som supersticiós.

QUIN NUMERO TENS DE PEU?

44-45.

QUE T'AGRADARIA SER QUAN SIGUIS GRAN?

Uf! Campió del món.

QUIN MENJAR T'AGRADA MÉS?

El tumbet.

QUIN HOOSCOPI ET?

Piscis.

QUIN MES VARES NEIXER?

El febrer.

QUIN ES EL TEU MALVICI?

Me pareix que les tenc tots.

T'AGRADA FER FEINA?

No, i a quí li agrada?

QUINA ES LA TEVA BEGUDA PREFERIDA?

La cervesa.

ETS MOLT TRIAT AMB SA ROBA?

No.

QUE ES EL QUE MES T'AGRADA, LLEGIR, MIRAR LA TELE...?

Llegir tebeos.

QUINA MARCA DE COTXE T'AGRADA MÉS?

El Ferrari.

I DE MOTO?

L'Honda.

segueix a la pl.29

I DE LES DROGUES, QUÈ?...

A partir d'aquest número de la revista intentaré fer un petit comentari damunt les principals drogues que s'empren en el món del consum individual. Es tractarà d'un comentari senzill que per ventura pugui introduir dades que no sapigueu i que trobem interessants. Parlaré de drogues con la cocaïna, el cannabis, l'heroïna, l'opi, la morfina, etc...

Per aquest primer anàlisi parlaré un poc de l'opi, planta que pertany a la família dels opiàcis.

L'opi és el suc coagulat que s'extreu de les capsul·les verdes de la planta anomenada cascall, se pot cultivar pràcticament en qualsevol part del món, i en alguns països se cultiva per recollir-la llavors o per la bellesa de les seves flors més que per l'opi que conté. Les llavors se prenen per obtenir oli o s'empren per l'elaboració de galetes i pastissos.

El cascall és una planta anual, que amb tota probabilitat prové de la regió mediterrània i de l'Orient Mig. La primera notícia recollida sobre l'opi apareix a Mesopotàmia aproximadament damunt l'any 5.000 a.d.C. Més tard les propietats medicinals d'aquesta planta varen ésser introduïts a Pèrsia i Egipte, pels babilonis. Els grecs i els àrabs també empraran l'opi amb fins medicinals. A Europa se coneixia ja en l'Estat Mitjana, i el famós metge Paracelso l'administrava els seus pacients.

L'opi va tenir molta importància des del punt de vista mèdic, però la seva prominent situació terapèutica fou ocupada més tard per alguns dels seus alcaloides (morfina i codeïna) i pels opiàcis sintètics (petidina i codeïna). Avui ha passat a ésser una important matèria prima per a la fabricació de morfina i codeïna.

Com a droga que produeix una sensació de plaer, l'opi se consumia originàriament menjant-lo o con infusió.

Ja en temps relativament recents, fa pocs segles quan es va adquirir l'hàbit de fumar opi.

L'ús indegut de l'opi i dels seus derivats (morfina i heroïna) va donar lloc als primers intents internacionals d'establir normes per la fiscalització de les drogues.

Esper que amb aquest comentari hagueu après qualche cosa més sobre l'opi; també heu de tenir en compte que és una droga que antigament també s'emprava a Santa Eugènia con "somnifer" o també com a planta d'ornament, molts som a Santa Eugènia els qui hem vist sembrada aquesta planta a qualsevol jardí d'aquest poble.

MATEU

"LES SERPS A SANTA EUGENIA"

Avui vos volem parlar d'un animal molt peculiar que habita al nostre poble així com a la resta de l'illa, es tracta de la serp de garriga que maldament sigui molt escassa tots l'hem vista més d'una vegada. Aquest animal hauria d'estar protegit ja que no fa mal a ningú i és molt escàs, tots coincidirem en que abans fa uns anys se veien més serps a Santa Eugènia. Perque coneguem un poc més aquest rèptil hem seleccionat un extracte del llibre "Rèptils i amfibis de les Balears" de'n Joan Mayol Serra.

"Podem donar el nom de serp de garriga a aquesta colobra, present a Mallorca i Menorca, ja que -malgrat és present també a altres biòtops- la garriga és, probablement, el seu ambient òptim.

El seu nom científic ens dóna, de partida, alguna informació interessant. El nom del gènere, *Macroprotodon*, es deu a la presència d'una dent, posterior en aquest cas, de gran tamany. En efecte, aquesta serp és verinosa bé que totalment inofensiva per a l'home. Verinosa i inofensiva, com pot ser això? Molt fàcil: la serp de garriga està en una situació primitiva quant a l'evolució de l'aparell inoculador de verí. La primera funció del verí -i única en les espècies del grup de *Macroprotodon*- és matar les preses; deu ser, efectivament, poc agradable empassar-se un ratolí o una sargantana vius, que esperonegin dins l'estómac de la serp on el confort deu ser més bé precari. Per evitar que "les rates li corrin per dins la panxa" i mancades de membres per matar les preses, les serps inventaren un sistema de matar químicament: el verí. Per a matar les preses, quan ja entren gola endins, la darrera dent és un poc més grossa que les altres i està acanalada: és la disposició opistoglifa. Es clar que aquest tipus de seps no "pica" a no ser que hom afiqui profundament el dit dins la boca de la serp (la qual cosa no és, en principi, freqüent ni fàcil, per la talla de l'animal). El verí està compost per una sèrie de proteïnes secretades per una glàndula salival especialitzada, que es denomina glàndula de Duvernoy en honor d'aquest anatomista francès que la va descriure per primera vegada l'any 1832. En el cas de la nostra serp, és un verí molt

poc poderós, i si per accident arriba a ser inoculat a l'home li produeix simplement una irritació local sense més conseqüències. Quedi clar: aquesta serp és inofensiva, malgrat sigui verinosa, l'única verinosa de les Balears, d'altra banda.

Quant al nom específic, *cucullatus*, fa referència a un detall de la seva coloració, la "capulla" fosca, característica que queda dibuixada en el clotell.

La serp de garriga és de talla reduïda. L'exemplar més gran que hem pogut veure mesurava 66 cms., però en general no passen gaire dels dos pams. Té un aspecte típic, amb el cap ben diferenciats i el morro ample i pla. Té les escates llises, en nombre de 19 a 23 fileres cap a la meitat del cos.

El color és gris-clar, amb petites taques fosques, que de vegades formen barres. És típic el disseny del cap: la capulla fosca esmentada i una brida negra de la commissura bucal cap a l'ull, tènueament perllongada cap al nas. El ventre és groc o rosat, amb en suma, és ben discret, críptic a les zones argiloses o rocoses àrides de la Mediterrània.

Habita, en general, garrigues, pinars clars i conreus de secà, refugiant-se a les parets seques o soques velles on trobi amagatalls; pot enterrar-se. L'hem observada també a la muntanya, fins als vuit-cents metres d'altura -i pot ser que habiti més amunt- i en el llit de torrents, prop de l'aigua (mai dedins). Fins i tot s'ha trobat a corrals i jardins de barriades de Ciutat.

Aquest animal és de costums crepusculars o nocturns. Un tret anatómic ho revela: la pupila, a la il·luminació del dia és el·líptica, vertical. Caça,

SANTA EUGÈNIA

REVISTA LOCAL PER A LA DIVULGACIÓ I LA CULTURA

aleshores, insectes -un exemplar jove que ens fou aportat del Terreno regurgitâ restes d'una cuca moilla- petits mamífers i, sobretot, rèptils. Els dragons deuen ser, avui, el seu plat fort a Mallorca. A Menorca compta amb les sargantanes italiana i moruna com a preses potencials. De fet, la hipòtesi clàssica per explicar la desaparició de la sargantana de les Balears a les illes majors és la introducció d'aquesta serp, una especialista en la captura de sargantanes, que pot perseguir fins i tot dins els seus refugis. Recordem que la sargantana havia evolucionat sense gaire enemics, i -com ha hem explicat per altres endemismes illencs- una sobtada predació tingué resultats fatals. Algú, per ventura, pot estranyar-se que l'home portàs serps a les illes; cal tenir prsent que certes cultures han estat molt ofidiòfiles. Els grecs,

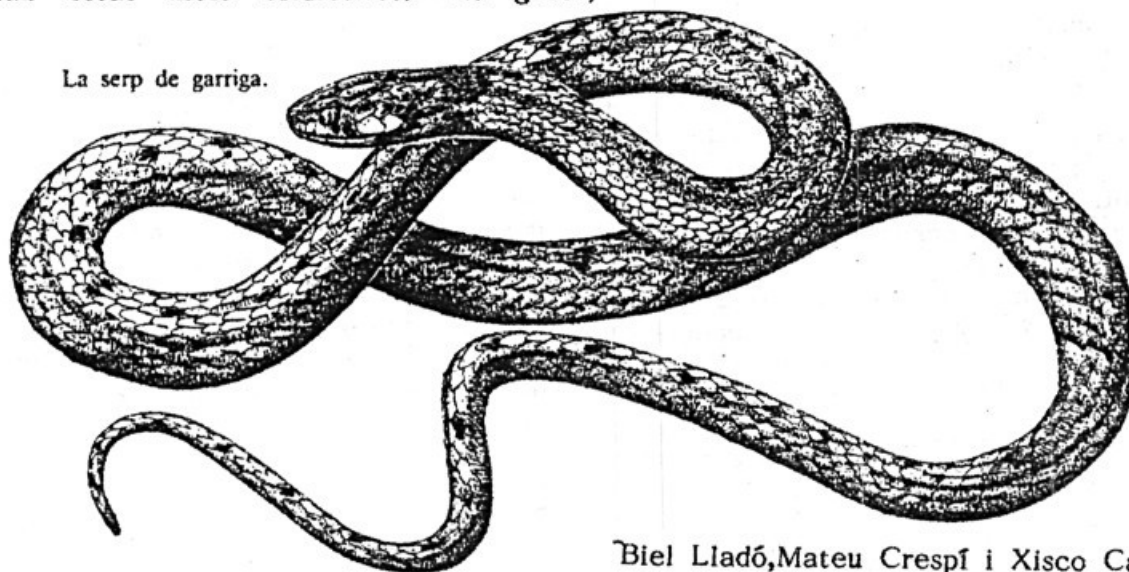
per exemple, tenien les serps com a animals domèstics, per prevenir la presència de ratolins a les cases. Es probable que en aquell temps, o abans, algú portàs algunes serps del nord d'Àfrica i s'iniciàs així el procés d'extinció de les sargantanes illenques. Avui les serps de garriga són més escasses, però no sabem res de la seva abundància en èpoques passades.

Aquesta espècie és constrictora: s'enrodilla sobre les seves preses i les estreny per ofegar-les abans de menjar-se-les.

Es reproduïx a principi d'estiu. Pon dos o tres ous de 18 per 21 mms., blancs i apregaminats.

Es probablement, l'ofidi europeu més poc conegut.-----

La serp de garriga.

Biel Lladó, Mateu Crespí i Xisco Caselles

Peluquería de Señoras **CATALINA**

C/. Camarada Zayas, 20 - 1.º

TELÉFONO: 62 10 76

SANTA EUGENIA

Le ofrece los servicios de

Lavar y marcar, tintes, permanentes,
manicura, pedicura, depilación a la
cera.

Esperamos su visita

SANTA EUGÈNIA

REVISTA LOCAL PER A LA DIVULGACIÓ I LA CULTURA

CASA PAGESA

Volguda casa pagesa,
plaent com una escomesa,
oberta com una mà,
com una mà sempre estesa
que convida a reposar.

Com l'herba de foravila,
ets l'amor de soleiet.
Tens una jove pubila,
i una padrina que fila,
i aigua que apaga la set.

Ta xalesta emparrada
acull tothom, amantent;
tens per tots bona arribada,
i una cadira cordada
on passar-se el cansament.

Tens davant una perera
rica d'esplets exquisits,
i al costat una figuera
que revolten per Sant Pere
els infants enllepolits.

Filats fusada a fusada,
tens dins la caixa tancada
llençols nets, de bona olor
— la que els dóna la bugada
quan els pren la morenor.

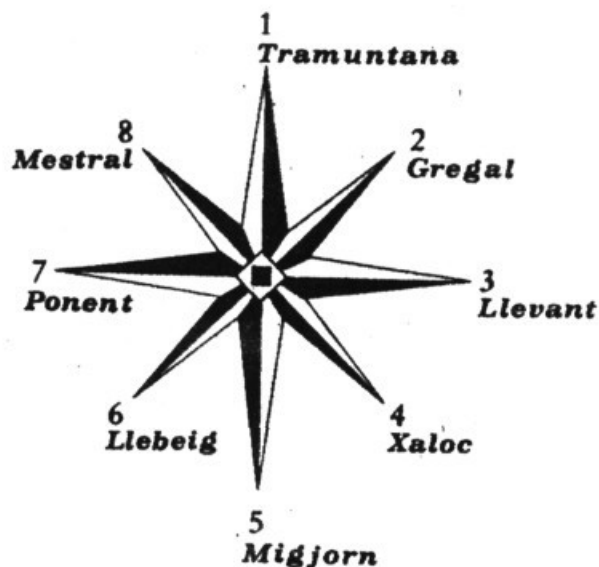
Tens estormies de figues,
tens pa damunt el raol,
tens oronelles amigues,
i ets rossa com les espigues
granades al bes del sol.

I com a joia heretada
del bon temps de l'avior,
una estrella mostrejada
ta paret blanca forada
i a ta llar dóna claror.

Benhaja ta senzillesa
i aqueix noble confiar
que em té l'ànima sorpresa,
volguda casa pagesa,
oberta com una mà!

MARIA ANTÒNIA SALVÀ

ELS VENTS DE MALORCA

CONCURS

★ De nou un concurs, ara va de dibuixos, i com sempre el qui ho faci millor tindrà un bon premi.

Nomes heu de fer un dibuix molt guapo i dur-lo al carrer Antoni Maura nº 38. Els resultats se publicaran al proper número, ah! no oblideu de posar el vostre nom, carrer i edat.

MOLTA SORT.

SANTA EUGÈNIA

REVISTA LOCAL PER A LA DIVULGACIO I LA CULTURA

FEIS-HO VOLTROS MATEIXOS

SURADORS DE SURO

Materials:

- Un tap de suro gros.
- Cartó.
- Tisores de punta roma.
- Una chincheta.
- Llapis de colors.

Utilitza només mig tap per cada surador. Demana al teu pare o a la teva mare que te talli el tap en dos trossos.

Posa mig tap per la part plana en terra i a la part rodona fe hi un tall. Aquest tall és el que aguantarà la figura de cartó.

A un tros de cartó dibuixa una ànima i deixa una petita llengüeta abaix, per poder-la aficar al tall que has fet al suro.

Pinta s'ànima de colors de cera per que no se'n vagi amb l'aigua.

Ratella'l i afica la llengüeta a dins el tall del suro.

En pots fer de molts de tipus, només has de mester un tap de suro i un poc d'imaginació.

Xavier Bascuñana

Agricultor,
cultive sus proyectos y sus
ahorros en el
Banco de Bilbao

BB BANCO DE BILBAO

SANTA EUGÈNIA

REVISTA LOCAL PER A LA DIVULGACIÓ I LA CULTURA

P A R E S I F I L L SLES COLLES

Moltes vegades ens preocupa que el nostre fill se'n vaja amb els seus amics y no ens diga a ón o perquè. Cada vegada confien manco amb nosaltres i se dirigeixen a altres tipus de persones externes a la seva família. Hem de entendre que aquest canvi es conseqüència natural de l'adolescència, i no obsessionar-nos.

¿Còm hem d'actuar els pares?

Davant de tot, confiança, encara que ells cada vegada tenguin manco confiança en nosaltres y no ens contin les seves coses, els pares hem d'actuar, com amics, sense imposar una falsa autoritat que tant sols els duria a tancar-se més en sí mateixos.

Les colles, es a dir, el grup d'amics amb els que va freqüentment el nostre fill, és important per a desenvolupar el seu sentit de l'identitat. Si menyspreem als seus amics, estam menyspreant l'imatge i la personalitat que el nostre fill està formant de sí mateix.

El nostre fill aprendrà dels seus amics unes conductes i compartirà uns interessos. Es impossible que, d'un dia a l'altre, el nostre fill canviï de personalitat totalment, interesan-se per temes que li eren impropis fins en aquells moments. Vigilen els canvis en el desenvolupament del nostre fill.

No és freqüent que les activitats que el nostre fill realitzi en companyia dels seus amics les sigui duent a casa o a l'escola.

El comportament de la colla es aïllat i la seva influència en la vida del nostre fill es important, emperò no determina la seva personalitat només els influeix, no els coacciona ni determina.

EL MEU FILL TORNA GAT

La primera vegada que el nostre fill, de 14 o 15 anys, torna gat a casa pot representar un vertader drama familiar. Poc més o manco ens imaginam que és convertirà en un alcohòlic. No hem d'asustar-nos. Casi diríem que és una cosa natural que els al.lots tenguin algun accident d'aquest tipus.

¿Com hem d'actuar els pares?

Amb molta calma i sense posar el crit en el cel per una gatera aïllada. Es natural que un al.lot d'aqueixa edat es vulgui fer l'home davant els seus amics i begui més del compte, precisament perque no coneix la seva resistència davant la beguda i el mal que li pot causar.

No l'esperem amb el garrot a darrera la porta per recriminarli la seva acció, es més aconsellable deixar-lo que sofreixi les conseqüències i aprengui de l'experiència. Generalment, després d'una bona ressaca no li'n quedaran ganes de repetir.

Hem d'evitar que els nostres fills, de petits, beguin alcohol, de cap tipus, i mai no incitar-los a que ho facin per que siguin més homes.

Fer-los entendre que ningú fa el ridícul per no beure alcohol, i que ha de tenir la suficient personalitat per dir que no al que creu que no deu fer, i no actuar arrossegat per el que fan els demés o pel que diran.

Tenir un tacte especial per saber vigilar-los i controlar-los sense que se n'adonin. Si veim que vertaderament la beguda pot convertir-se en un hàbit esbrinar les causes (inestabilitat emocional, ambient de la casa, problemes escolars,...) i intentar posar remei, si es necessari ajudats per un bon psicòleg.

Fix. Pronto.
T.C.V.

- (1.-Nom i edat.
2.-Què fas? / Quin curs estudies?
3.-Estàs content amb sa vida que dus?
4.-Què t'agadaria arribar a esser?
5.-Què opines de la juventud?
6.-Diguem un problema de la vida.
7.-Creus que el poble va a més o a menys?
8.-T'agradaria que el poble creixès?
9.-Un problema d'es poble.
10.-Què destacaries del poble?)

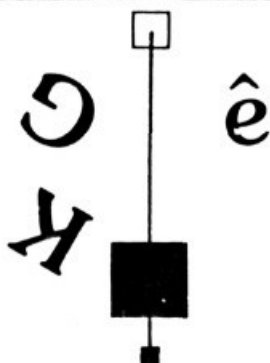
æ

W
h

- Antonio Coll Ballester, 14 anys.
- 1º B.U.P.
- Si
- Mestre d'escola.
- Que està bé.
- Sa desconfianza amb els altres.
- A més
- Si.
- Ns/nc.
- Es poliesportiu.

p^x

- Rafael Angel Grau, 14
- Administratiu.
- Si.
- Pilot de formula 1.
- Res.
- Estar gras.
- A més.
- No.
- Massa poc joves
- Que està molt bé.

qp

- Juana Ana Mar, 12.
- 8 EGB.
- Si.
- Perruquera.
- Que està molt bé.
- Sa droga.
- No ho sé.
- Sí.
- No ho sé.
- Es pub.

ZYU
9*

XISCO CASELLAS
JAUME RIUTORT

- Juan Morey Colomar.
- Faig feina.
- Per ara si.
- Una persona important.
- Que està molt bé.
- Sa droga i s'alcohol.
- A més.
- No.
- Cap ni un.
- Es puig sense urbanitzar.

q
o

SANTA EUGÈNIA

REVISTA LOCAL PER A LA DIVULGACIO I LA CULTURA

- 1.-Nom i llinatges.
-Pep Llabrés Serra.
- 2.-Lloc i data de naixement.
-25-12-69.
- 3.-Professió.
-Picapedre.
- 4.-Signe zodiacal.
-Capricorní.
- 5.-Malsvicis.
-Cap.
- 6.-Virtuds.
-Totx.
- 7.-Menjar preferit.
-Macarrons.
- 8.-Beguda preferida.
-Panteras rosas.
- 9.-Música preferida.
-Pop.
- 10.-Un cantant o conjunt.
-Samantha Fox.
- 11.-Lectures preferides.
-Cap.
- 12.-Un gènere de cinema.
-Terror.
- 13.-Un actor i una actriu.
-Cap en especial.
- 14.-Un fet important a l'història.
-Descubriments d'Amèrica.
- 15.-Un personatge històric.
-Hitler.
- 16.-Un esport.
-Futbol.

- 17.-Un jugador d'aquest esport.
-Carrasco.
- 18.-Un color.
-Negre.
- 19.-Una afició.
-Anar a veure es futbol.
- 20.-Què t'agrada més de la vida?
-Sa salut.
- 21.-Quina cosa manco?
-Sa mort.
- 22.-Què t'agadaria ser i no ets?
-Corredor de cotxes.
- 23.-Un ideal.
-Ns/nc.
- 24.-Què entens per amor?
-Ns/nc.
- 25.-I per amistad?
-Ns/nc.
- 26.-Què valors més a una persona?
-Sa personalitat.
- 27.-Una bandera.
-S'inglesa.
- 28.-Què li falta a Sta. Eugènia?
-De tot i molt.
- 29.-Què penses de la política?
-Un bullit.
- 30.-I de l'Ajuntament?
-Igualment.
- 31.-Com veus la normalització lingüística?
-Molt malament.
- 32.-Mallorquí o català?
-Sin comentaris.
- 33.-Què t'agradaria que te demanassin i
-Un autograf. no ho hem fet.
- 34.-Què te pareix sa revista?
-Molt bé.

Xis.Cas & Jam Riu.

SANTA EUGÈNIA

REVISTA LOCAL PER A LA DIVULGACIÓ I LA CULTURA

BU- NYO- LA

BUNYOLA, à la q.^a los Moros llamaron Buñoria, la fundó Villa el Rey D.^o Jay. pocos años despues de la Conquista: tiene cose- cha abundante de arce- a, algarrobas, ganado, tambien la tiene de seda, y frutas, en su dis- trito hay algunos llos q.^{os} de consideración; su po- blacion es de 338 vecinos

Bunyola que en el any 1860 la població era de 2160 habitants.

Bunyola a la que els moros anomenaren Buñona, la fundà vila el Rei Dn. Jaume poc anys després de la conquesta (1780).

Durant la dominació amb va esser lloc de preferència pels magnats moros, preferència que sempre ha durat, i de les que tenim testimoni com poden ser la moruna Alfàbia, la feudal Biniforani Vell, l'italiana Raixa, la recent Barcelona, la senyorial Comassema, etc..., tot son noms de antigues alqueries que avui són importants possessions en el que se conserven com a vertaders palaus.

Quan es va fer el repartiment d'illa Bunyola tocà a Nunyo Sanç; que després passaria al Rei Jaume II, i posteriorment a Sanxo I de Mallorca; (ara bé que altres historiadors diuen que després de Jaume II va posseir la vila de Bunyola, Arias Ferrandis).

Del rei Sanxo passà a Fernando de Mallorca i finalment a l'infortunat Jaume III que va prometer al seu germà "Pagano" per premiar-lo pels serveis que havia fet, en la desgraciada i darrera tentativa, li prometé el senyoriu de Bunyola constituït en Vizcomtat, que no va arribar a esser efectiu per morir tot dos en la lluita a Lluçmajor.

No hem pogut sebre la data de quan fou erigida Vila. Encara que n'hi ha que diuen que va ser després de la terminació de la dinastia de Mallorca. Un historiador ha suposat si havia estat el Rey Sancho qui li va donar la categoria de Vila.

La Església de Bunyola és obra del segle XVIII. Se va començar quan va tornar D. Gabriel Marroig, per l'any 1740. Lo primer que se va construir va esser el campanar i la sacristia, va seguir després per absis i finalment per la bòveda de Creueria.

El mestre major va esser Miquel Garcies.

Se ha dit que la imatge de la Mare de Déu de la Neu, de Bunyola fou la joia del temple parroquial. Fou cedida a la parròquia de Bunyola per el Venerable Fra Miquel Bennàsser, fill de Juan Bennàsser, Senyor de Alfàbia.

Va estar a l'altar mayor fins a 1865 que va esser trasladada a la Capella del Rosari, en la que hi va estar fins el primer Diumenge d'agost de 1960, que va tornar a ser posada el seu lloc primitiu del l'alta mayor, magníficament renovada.

Sebastiana Sastre i Maria Bibiloni.

★ EN ★ EL ★ CAMP ★ DE ★ FUTBOL ★

CRÒNIQUES

STA. EUGÈNIA 3
PORT DE SOLLER 0

La lliga dins el Pou Nou no pogué començar millor ja que es varen tenir pocs problemes per vèncer al Port de Soller. L'ampli resultat dona una clara idea de la superioritat taujana davant un equip que no demostrà grans coses.

Parera alineava a Mayol, tres homes en defensa, Carbonell, Bauça, Lopez, una nutrida mitja amb J. Crespí, J. Canyelles, J. Jaume, P. Crespí, Gori; i a davant J. Deià, M. Crespí. M. Canyellas i Arrom substituïren més tard a Gori i P. Crespí.

Les jugades més interessants foren les següents:

Minut 14: jugant al primer toc al centre del camp, la pilota arriba a Deià que aprop de la línia de fons centra dins l'àrea petita trobant al cap de M. Crespí, que envia dedins.

Minut 27: L'interior solleric llança un xut fort i ben col·locat, Mayol fa una estirada enviant a corner, hagués pogut significar l'empat.

Minut 45: M. Crespí aprofita la lentitud del seu marcadore i aconseguix el 2 a 0.

Minut 60: Jugada d'atac dins l'àrea visitant, el balon es rebujat pel pal i segueix en situació de perill, Gori acaba l'acció aficant l'esfèric a la xerxa.

Minut 77: Tres jugadors taujans agafan per sorpresa als defenses, es planten sols davant al porter i fallen estrepitosament.

Minut 89: Jugada similar a l'interior. Podia haver estat un contundent 5 a 0.

Com es pot deduir, per tant el domini va ésser clar i també clares les ocasions de marcar. Mayol no tingué gaire feina i es va mostrar segur tot el temps. La defensa va complir el seu objectiu d'anular els homes de la delantera sollerica; i la mitja, la millor línia, s'imposava clarament i feia entrar en acció als delanters donant prova de conjunció. El darrer quart d'hora amb deu jugadors (M. Crespí, doble anomena-

ció) el partit baixà molt i cap equip va fer mèrits per moure el 3 a 0 si exceptuan les ocasions resenyades abans.

Parera, el "mister"

SANCELLES 5
STA. EUGÈNIA 0

Normalment és imprevisible el que pot passar en un partit de la màxima rivalitat regional i això es podia dir a priori d'aquest interessant encontre entre dos equips que es coneixen molt. El Sancelles, sense demostrar grans coses, es va fer amb la victòria abultada, tal vegada excessiu. S'ha de dir que en la consecució dels gols, el locals tingueren molta sort i tal vegada un ajut de l'àrbit. Per altra part, el Sta. Eugènia no es situava dins el cap tenint moltes dificultats en les proximitats de l'àrea visitant. Fou aquest un partit on s'abusà de la duresa, quasi sempre innecessària, essent aquesta una de les principals característiques de certs jugadors locals. El nervis foren intensos dins i fora del camp. El que es va tradir amb un rosari de amonestacions: unes cinc tarjetes al Sancelles i dues sancions dures (de 5 partits d'anomenació) a dos jugadors taujans per mitjà d'un anexe fet per l'àrbit.

SANTA EUGÈNIA

REVISTA LOCAL PER A LA DIVULGACIÓ I LA CULTURA

STA EUGÈNIA 4 S'HORTA 2

Amb aquest resultat acabaren els noranta minuts després d'haver vist dues parts ben diferenciades en el que respecte a la qualitat de joc i en les ocasions.

Durant els primer 45 minuts cap equip va fer mèrits per obrir el marcador ja que tenien problemes per arribar a les àrees. El joc es desenvolupava al mig del camp amb bastant de desencert. El Sta. Eugènia tenia mes temps la pilota en el seu poder, però l'anticipació del defenses visitants o les entregues dolentes foren que no es conduïssen les jugades. A una d'elles però, P. Crespi cau dins l'àrea, i l'àrbit considera la falta màxima, una decisió discutible. J. Crespi transformarà.

Els primers minuts després dels descans segueixen de la mateixa manera fins que en un contratac el S'Horta empata el partit (20'). A partir d'aquí, el partit va canviar totalment. El S'Horta es tancà dins el seu camp formant una pared on s'estrellaven tots els balons dels taujans, que una vegada i altre insistien pel centre on no hi havia re que fer. A la fi, s'agafà al punt fluix de la retaguàrdia forana: els extrems. J. Deià, convertit en extrem dret va ocasionar les jugades millors i les que possibilitaren els tres següents gols locals, que tingueren al mateix protagonista: P. Crespi. Gori també contribuïa directament en aquestes jugades afortunades. Abans del quart gol, S'Horta acusaria distàncies en jugada ràpida per l'esquerra, que ni la defensa ni Ferrà pogueren evitar.

COLLERENSE 2 STA EUGÈNIA 1

La visita al Col·lerense es de sempre una de les més difícils que normalment te el Sta. Eugènia, i mes enguany que era el líder.

Un plantejament seriós de l'equip de Parera i la qualitat indiscutible dels homes del Coll d'En Rabassa, feren que es presenciàs un partit molt interessant.

El joc i el marcador eren un bon alicient pels que varen acudir en aquest partit.

Devers el minut quinze, un delenter local s'aprofita d'un balón mort

per aconseguir el primer gol. El mateix oportunisme va ésser el motiu del gol taujà; ja que J. Deià va estar atent a l'errada del porter local.

Dins el temps de descompte (passaven dos minuts) es desnivellà l'empat de part del Col·lerense.

Pensavem que "unes tables" hagués estat el resultat més just perquè tant el joc com les oportunitat foren bastant nivellats.

STA EUGÈNIA 3 CAMPANET 0

Guanyar i convèncer són dos del objectius que tot equip seriós es proposa. Aquest diumenge, el Sta. Eugènia va aconseguir el que es proposava. Un resultat, inclus curt, amb un poc que a vagades era perfecta, davant un pobre Campanet, un equip sense esquema de joc que cada jugador va pel seu compte.

Una vegada que la defensa taujana es va situà en les demarcacions pertinents, després d'uns "despistes", la màquina comença a funcionar; desde el minut 12 fins al final, el partit fou de color local. A més del tres gols que pujaren al marcador, pogueren comptar una dotzena d'ocasions que només el porter visitant, el millor d'ells, pogué neutralitzar.

1 a 0; jugada com les que s'han vist en altres partits; J. Deià, en molt bona forma, puja el balon per la banda dreta i centra a P. Crespi que ben situat transforma.

2 a 0; Un balon passat desde el centre del camp arriba a peus de Gori el qual creua al pal contrari.

3 a 0; A deu minuts del final, T. Arrom s'aprofita d'una passada defectuosa d'un defensa al seu porter.

Com ja s'ha dit, nagués pogut haver més gols, però en certes jugades dins l'àrea visitant, el Sta. Eugènia ho volia fer massa complicat. Malgrat fou aquest un joc essencialment ofensiu, la defensa, exceptuant els primers moments, va estar molt segura. Tot l'equip lluità i agradà.

STA. EUGÈNIA 5 MARIENSE 2

Partit de tràmit el que aquests dos conjunts jugaren en una calurosa horabaixa de la tardor.

El Mariense, un grup d'amics que no tenen altra objectiu que cumplir

amb el compromís de jugar el partit, va demostrà la seva qualitat de colista. Per altra banda, el Sta, Eugènia va jugar el partit molt relaxat donada la categoria del rival.

Ho va resoldre en els primes quarante cinc minuts amb el marcador de un 3 a 0. P.Crespí i J. Deia foren els goletzadors del capvespre. Durant aquesta part, es va seguir la linea del partits anteriors, exhibint un futbol pràctic i basat en una tècnica depurada. Després del descans tot canvià, l'individualisme i les imprecissions feien que no es culminassen les accions a la porteria visitant (exceptuan en dues ocasions), però sí a la local en dues fallades de Ferrà ocasionaren els gols mariandos.

Resumint, partit sense cap problema en el que respecte al marcador, ala esportivitat dels jugadors i a la feine d'un àrbit que meresqué un aplaudiment.

PLA DE NA TESA 1
STA. EUGÈNIA 1

El compromís que tenia aquest diumenge l'equip taujà dins el terreny del Pla de Na Tesa es va resoldre possitivament ja que es va poder

aconseguir un punt molt important front a un equip complet que té força, tècnica i ganes de quedar bé. Durant la primera part, el domini fou altern així com les ocasions, si bé el joc tenia lloc pel centre. Devers el quart d'hora s'ensata el marcador: a l'altura de l'àrea grossa, un jugador local llançà un tir fort a les mans de Ferrà, que se hi escapa el balon. Minuts després, una bona jugada dels taujans amb tir de Carbonell està a punt d'acabar en gol.

Després del descans tot segueix igual fins que arriba el gol de l'em-pat; P. Crespí cau dins l'àrea, i l'àrbit, tal vegada volgent compensar una jugada anterior, senyala la falta màxima que s'encarrega J. Crespí de transformar. A partir d'aquí, la balança s'inclina de cara dels visitants; el Sta. Eugènia sabia contenir més la pilota i arribava en més perillositat a l'àrea contrària.

Un resultat just que pareixia contentar a uns i altres perque tots havien fet mèrits per marcar però ningú n'havia fet per perdre.

Mikel i Toni

Entrevista JUAN HORRACH ROIG
ve de la plana 17

QUIN COLOR T'AGRADA MES?

El negre.

SI FOSSIS RIC QUE TE COMPRARIES?

Primer de tot una bona moto.

QUIN ESPORT T'AGRADA MES APART DE LES MOTOS?

La motonàutica.

ARA PER ACABAR, VOLS DIR QUALQUE COSA?

Sí, envii records an En "Toni Biocho", a N'Andrés, i an En Pareds, i a tota la VASCA... ah! també an En Morey.

CAMPIONAT DE BALEARS

-Juan Horrach	30 punts
-Juan Santandreu	12 punts
-Nicolàs Nicolau	10 punts.
-Alcina Galmés	8 punts.

CATALINA i PILAR

SANTA EUGÈNIA

REVISTA LOCAL PER A LA DIVULGACIO I LA CULTURA

COOPERACIÓ

Conservar i restaurar els nostres monuments és necessari, perquè ens parlen del passat, de les nostres tradicions i de la nostra cultura. Millorar les construccions, carreteres, carrers, instal·lacions, i fer-ne de noves és necessari, perquè representen el nostre progrés.

El Consell Insular de

Mallorca ha fet molt en aquest sentit. Amb l'actuació sobre la xarxa de camins del Consell, que engloba un total de 707 km., dels 1.700 existents a Mallorca, que ha significat la realització de 138 projectes amb una

inversió de 852 milions. El Consell fa possibles les aspiracions de tots els municipis de comptar amb una infraestructura de serveis bàsica. Amb aquest objectiu ha elaborat els Plans d'Obres i Serveis que han suposat 96 obres hidràuliques, 149 obres de carreteres i camins, 185 d'urbanització, 64 d'enllumenat i 44 de millora, restauració i remodelació d'edificis

públics, amb una inversió total de 3.700 milions de pessetes en quatre anys. Els resultats, evidentment satisfactoris, estan avui a la vista.

BON CONSELL, BONS RESULTATS.

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

SANTA EUGÈNIA

REVISTA LOCAL PER A LA DIVULGACIÓ I LA CULTURA

MENESTRA DE VERDURES

INGREDIENTS

Mig quilo de mongetes, mig kilo de colflori, mig kilo de creixofes, mig kilo de penques, 200 grams de cuixot salat, tres cullerades d'oli, sal i aigua.

PREPARACIÓ

Rentar i trocetjar les verdures molt petites bullirles amb molta d'aigua per separat. Un pic que siguin tendres, aixugar-les. Mentres, posar s'oli a encalentir i banyar en ell els alls tallats en lamines i el cuixot en trocets.

Afegiu les verdures per separat sofregir en el següent ordre:

Mongetes, penques, colflori i creixofes durant tres o quatre minuts. Servir-lo immediatament. Se pot acompanyar amb esparegs naturals o de pot i crechofes rebosades.

X.I.T.

restaurant • bar
Ses
Olleries

STA. EUGENIA

TEL: 620976
Ctra. Sineu km. 14,800

SANTA EUGÈNIA

REVISTA LOCAL PER A LA DIVULGACIÓ I LA CULTURA

CRISTÒFOL COLOM

Sembla que ja podem xerrar d'en Cristòfol Colom com un personatge mallorquí, gràcies a una investigació profunda i rigurosa damunt la possible mallorquinitat d'en Cristòfol Colom feta per en Gabriel Verd Martorell.

Segons la teoria d'en Gabriel Verd, el descobridor d'America va neixer a l'alqueria de Son Ramonet (Felanitx) en juny de 1.460, fill natural del príncep de Viana i d'una mallorquina de nom Margalida Colom. Hi ha constància de que el príncep de Viana va tenir relacions amb na Margalida Colom i del seu embaràs, encara que aquest fill no fou reconegut pel príncep.

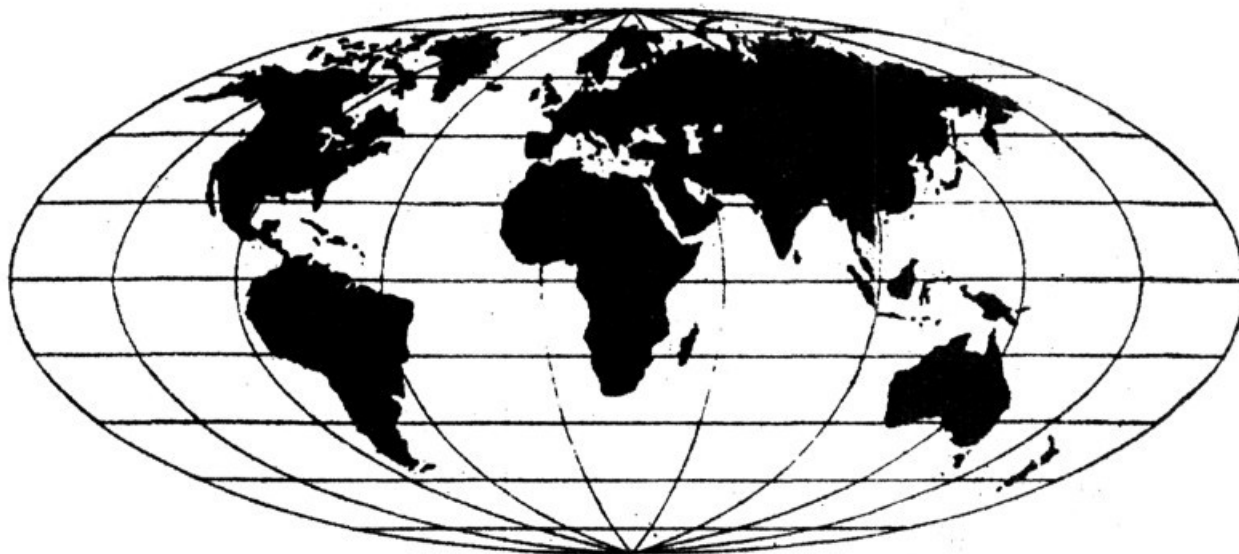
Sembla que els familiars d'en Cristòfol eren grans navegants de la costa de Felanitx. Segons en Gabriel Verd, degut a que els seus oncles eren partidaris d'en Carles d'Anjou, hagueren de fugir a Provença i a conseqüència

d'aquest exiti el futur descobridor es converteix en un expert navegant devora els seus oncles, realitzan tota casta de servicis al monarca francès per la Mediterranea i l'Atlàntic.

Gabriel Verd justifica les seves teories amb uns detalls que podrien aclarir l'origen d'en Cristòfol Colom, per exemple, en un dels seus viatges en Colom va batiar una illa amb el nom de "Margalida" (nom de la seva mare), registrat en mallorquí. També va donar el nom de "San Salvador" a la primera illa que va descobrir, a un pont i a un riu, nom que asimateix del puig que està a Felanitx.

Hi ha moltes i diverses teories al respecte de l'origen natal d'en Cristòfol Colom, pero pareix que la seva mallorquinitat ha estat provada per Gabriel Verd.

M^a.Eugènia Pou

SANTA EUGÈNIA

REVISTA LOCAL PER A LA DIVULGACIÓ I LA CULTURA

CONSELL INSULAR DE MALLORCA - Comissió de Sanitat - Centre d'Informació i Prevenció de l'Abús de Drogues.

Encara fumes?

*No fumar
està de moda*

SANTA EUGÈNIA

REVISTA LOCAL PER A LA DIVULGACIO I LA CULTURA

«LA SALUT»

PAGINA SANITÀRIA

(Dedicada als responsables de la Revista.)

La pàgina sanitària d'avui és un poc especial. Per un parell de raons. La primera, és que vol ser un agraïment que serveixi per encoratjar els responsables d'aquesta revista -per això, simbòlicament, els hi està dedicada-, al mateix temps que vol ser una crida a tothom. Crec que tant la revista, com aquesta pàgina son una bona idea, però que tindrien molt més sentit si ambdues fossis el resultat d'una discussió més-àmplia, si venguessin com a resposta a necessitat no solament sentides, sino també expressades de la població. Si la revista és una tribuna, que serveix de portaveu de les coses de tots, si la salut és un tema que ens preocupa a tots, ¿no hauriem d'implicar-no-hi tots plegats un poc més? Hi ha moltes formes de participar, ademés d'agafar paper i llapis i escriure alguna cosa: cartes al director, bústia de suggerències, parlar amb l'equip de redacció, donar idees, expressar preocupacions... i moltes altres formes que ben segur trobaríem si hi pensàssim. També és especial, perquè pensant en les pàgines que han sortit fins ara, hi ha sobre una malaltia infecciosa que afecta fonamentalment la població escolar (la càries) i sobre situacions anòmales cròniques molt esteses al nostre medi i que son causa freqüent de malaltia i de mort. Potser hauria estat més lògic començar per parlar de la salut i seguir parlant de malalties, però aleshores em semblà millor tocar temes més pràctics, i en canvi, ara em sembla un bon moment per aturar-nos a reflexionar un poc sobre el que és i que vol de la SALUT.

L'any 1.946, quan es va fundar la Organització Mundial de la Salut, el Comitè d'Experts va definir la salut com: un estat de complert benestar físic mental i social, i no solament l'absència de malaltia o defecte físic.

Aquesta definició ja dona molt que pensar. Per primer cop s'accepta que no estar malalt no significa estar sà. Els experts varen tenir en compte que l'home és una entitat física, síquica, (intel·lectual, afectiva i moral), i social. Ens parla també del concepte de complert benestar que podria assimilar a "ben viure", o a "qualitat de vida". Aquests son conceptes relatius, ambigus, mals de definir, però que ens ajuden a entendre que podem parlar de graus de salut o de nivells de salut, que la salut no és un concepte estàtic, sino que canvia i que es poden aconseguir nivells superiors de salut, tant individual com col·lectivament. Ademés de la no-malaltia, és a dir, de la restauració de l'equilibri de l'organisme malat que havia perdut la seva estabilitat, i de la capacitat de reacció, (física o mental) de la persona enfront del possible dany: sabem que hi ha malaltia quan l'organisme no és capaç de reaccionar, hem d'entendre la salut també com una funció personal que va més enllà i que suposa altres aspectes entre els quals vull remarcar:

- Capacitat, en l'individu de créixer i de progressar i de madurar. Es un concepte dinàmic de la salut.

- Capacitat de crear noves possibilitats de vida. No es tracta de reaccionar davant el que pot produir malaltia, sino de la capacitat de fer una nova vida en un mateix o en els altres (reproducció biològica, fecunditat mental...) És una dimensió social de la salut que pot abastar qualsevol manifestació: biològica, psicològica o transcendent.

- Capacitat d'experimentar satisfacció no vol dir el mateix que no experimentar malestar o sufriment. Tant el malestar com el sufriment poden ser en segons quins moments senyals de bona salut. Per exemple, tenir febre potser

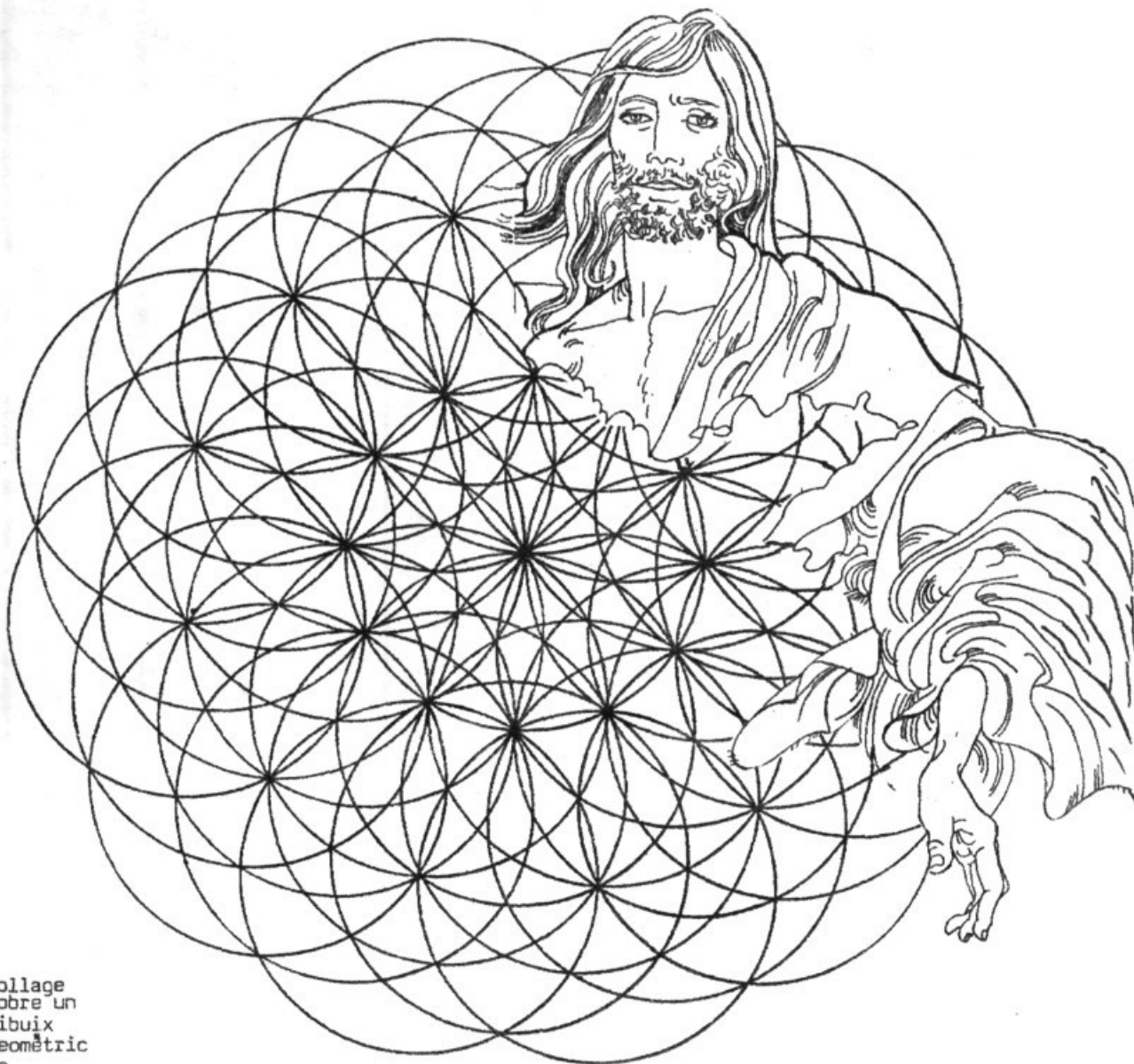
una bona senyal de reacció del còs, i estar trist o deprimat pot ser una senyal de bona reacció mental enfront d'un disgust o de la mort d'algué que estimes. No tenir febre o no posar-se trist en segons quines situacions por ser precisament senyal de que alguna cosa no va bé. La satisfacció és una sentiment de benestar. Un sentiment que neix de la possibilitat actual o futura d'arribar a estar bé, i no pas de la possibilitat d'evitar qualsevol malestar adaptant-se com sigui al que sigui: biològicament, mental, social, políticament... etc.

Partint de la definició ja donada i després de múltiples reflexions de les quals n'he esbossat algunes, en el Xè Congrés de Metges i Biòlegs de la Llengua Catalana l'any 1.976 s'arribar a la definició de salut que diu que:

la salut ha de ser una manera de viure cada cop més autònoma, més solidària, i més joiosa. Manera de viure autònoma, vol dir entre altres coses esser capaç de poder evitar la malaltia i curar-la, així com poder tenir la cultura i tranquil·litat suficients per poder edificar la pròpia manera de viure d'una forma lliure, responsable, i feliç. Això no seria possible sense tenir en compte les persones que viuen amb nosaltres i és el que vol dir Manera de Viure Solidària.

Penso que la salut és una gran responsabilitat tant individual com col·lectiva. En la defensa i promoció de la salut han de participar i aportar coneixements tot tipus de tècnics, però el primer responsable de la pròpia salut és un mateix.

Vinyet Rosés Carbonell

Collage
sobre un
dibuix
geomètric
de

TOFOL RIGO

Nin 5.000 milions

Aquest estiu ha nascut -segons els comptes de la ONU- el nin 5.000 milions. A Africa cada nin que neix és un gojós himne a la vida i esperança. Un anònim escultor ruanés ha plasmat així la exquisida tendresa de la mare africada vers el seu fill.

